

Daj m3i mira, umjetnički multimedijski koncept

Iličić, Hana

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:353758>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-25**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

Sveučilište Sjever

Završni rad br. 167/MED/2022

Daj m³i mira

Hana Iličić, 0178105641

Koprivnica, rujan 2022. godine

Sveučilište Sjever

Medijski Dizajn

Završni rad br. 167/MED/2022

Daj m³i mira

Student

Hana Iličić, 0178105641

Mentor

Dubravko Kuhta, doc. art.

Koprivnica, rujan 2022. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za medijski dizajn		
PRISTUPNIK	Hana Iličić	MATIČNI BROJ	0178105641
DATUM	02.09.2022.	KOLEGIJ	Multimedija
NASLOV RADA	Daj m ³ i mira, umjetnički multimedijski koncept		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Give m ³ e peace, artistic multimedia concept		

MENTOR	Dubravko Kuhta	ZVANJE	doc.art
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. izv.prof.art. Iva Matija Bitanga - predsjednica		
	2. doc.art.Antun Franović - član		
	3. doc.art. Dubravko Kuhta - član		
	4. doc.art.dr.sc. Mario Periša		
	5. _____		

Zadatak završnog rada

BROJ	167/MED/2022
------	--------------

OPIS

Zadatak završnog rada je prezentirati multimedijski koncept koji bi služio kao stvaratelj mirne atmosfere i prenositelj pozitivnih informacija. Motivacija studenta proizlazi iz zamjećivanja sve veće izloženosti društva negativnim vijestima i funkcijama moderne tehnologije koje ometaju pozornost.

Student će u okviru rada kreirati audio sadržaj koji bi se koristio u sklopu koncepta. Tematika rada odnosi se na ambijentalnu glazbu i pozitivne vijesti, njihovu povijest i njihov potencijal za stabiliziranje ljudskog uma i osjećaja. Osim zvučnog dijela rada, objasniti će se koncept i dizajn uređaja koji bi služio kao pohrana i kontrola kreiranim zvukovima te poveznica sa drugim vrstama medija. Također će se predstaviti dvije ideje kombiniranja cijelog osnovnog sklopa sa vizualnim medijima i sadržajima.

U radu je potrebno:

- objasniti ideju multimedijskog koncepta te pojmova "ambijentalna glazba" i "pozitivne vijesti",
- oblikovati audio komponentu rada
- opisati kreativne procese pri stvaranju zvukovnog materijala i vizualnih koncepata
- opisati i objasniti rad u odabranim računalnim programima
- predstaviti i objasniti funkcioniranje multimedijskog koncepta u cjelini
- iznijeti zaključak

ZADATAK URUČEN	5.9.2022	POTPIS MENTORA	
----------------	----------	----------------	--

Predgovor

Glazba prati čovječanstvo od korijena našeg postojanja. Interesantan trenutak njene nedavne povijesti razvoj je slabo definiranog žanra ambijentalne glazbe. Njen fokus leži u stvaranju određene ili neodređene atmosfere putem muzičkih tekstura i tona, što se udaljava od tradicionalnog, klasičnog pristupa skladanju, kojem je strogo određen ritam i struktura skladbe. Brian Eno, pionir i začetnik suvremene ambijentalne glazbe opisuje ju kao „muzika koja mora biti nezanimljiva jednako koliko i zanimljiva“, ukazujući na njen potencijal nagrađivanja pasivnog slušanja jednako kao i aktivnog. U njenom nastanku, neki glazbenici su ju smatrali dosadnom i nedovoljno razrađenom, dok su drugi eksperimentirali sa njenim potencijalom. Bez obzira na njene inicijalne kritike, danas je temelj velikom broju muzičkih žanrova kao što su ambijentalni tehno i ambijentalni dub, te je njen utjecaj jasno vidljiv i na ostalim žanrovima. Neobičan moment u sadašnjosti je sve veća upotreba ambijentalne glazbe kao sredstva za smirenje. Mlađe generacije slušaju je pri učenju, svjesno ili nesvjesno smatrajući da im na neki način pomaže pri koncentraciji. Postoje i istraživanja koja ukazuju na moć frekvencije da promijeni ili poboljša ljudsko stanje uma. Iako su takva istraživanja relativno mlada, s vremenom dobivaju sve više rezultata koji potvrđuju njihove teorije da osim umjetničkog aspekta, glazba posjeduje i terapeutske kvalitete.

Druga strana sadašnjosti ukazuje da je trenutni svijet uronjen u neprestan tok informacija koje prouzrokuju negativne doživljaje u ljudima. To proizlazi iz načina funkcioniranja društvenih mreža i interneta, na kojima se nalaze i sadržaji dominantnijih novinarskih i vijesničkih kuća. Novi sustav reklamiranja novčano nagrađuje veći broj klikova na stranicu. Tako je primjećeno da ljudi više i brže reagiraju na negativan sadržaj, što određen broj novinara iskorištava kako bi imalo veći izvor prihoda, pa se i njihove naslovne stranice temelje na prikazivanju što gorih i skandaloznijih prizora kako bi privukli što više pažnje, pogleda i klikova. Globalne situacije u protekle dvije godine pridonijele su takvom načinu informiranja, tako da trenutni eter informacija vrvi sa svakakvim vrstama negativnog sadržaja, bilo političkog, ekonomskog, ratnog, sociološkog ili ekološkog karaktera, dovodeći do većeg broja grupacija i razdjela ljudi. U odgovoru na taj fenomen javlja se pokret pozitivnih vijesti, sa ciljem informiranja na način da se ljudima kreira pozitivna perspektiva na svakodnevni život i globalne događaje, dajući im rješenja, a ne probleme.

Sažetak

Suvremen čovjek neprestano je uronjen u eter informacija putem različitih medijskih sadržaja. Međutim, na korištenijim platformama možemo vidjeti tendenciju bržeg širenja negativnih vijesti od pozitivnih, fenomen koji povremeno stvori atmosferu pogodnu za razvoj negativnih emotivnih doživljaja. Globalni i lokalni događaji u proteklih par godina u meni su izazvali znatiželju i potrebu za istraživanjem načina na koje se ljudski um može smiriti u području moje struke, ne samo radi velikih problema, već i svakodnevnog života. Ambijentalna muzika pokazala se kao alat kojemu ljudi posežu kao sredstvom za smirenje, a postoji i rastući broj studija koje proučavaju njen učinak na ljudski um i psihološka stanja. Također sam naišla na pokret dobrih vijesti nastalih kao odgovor na tekuće događaje, kojima još nedostaje prava struktura te sam htjela eksperimentirati sa takvim načinom obavještanja. Ideja ovog rada je spajanje tih medijskih alata u jednom uređaju, kojemu je cilj stvaranje zvučnog prostora koji izoliranjem vanjskih podražaja omogućuje smirenje, lakše suočavanje s problemima i emocijama, lakše promišljanje, te utokom određenih informacija dobivanje pozitivnih poticaja, motivacije te inspiracije.

Ključne riječi: *ambijentalna glazba, pozitivne vijesti, uređaj, psihologija glazbe, multimedija*

Abstract

Modern human is constantly submerged in the ether of information with the help from various media content. However, on the most used platforms, we can see the tendency of quicker spreading of negative news from positive ones, a phenomenon which creates an atmosphere suitable for development of negative emotional experiences. Global and local events in the past few years caused curiosity in me, as well as the need to research ways in which the human mind can be calmed in area of my profession, not only because of great problems, but also for the sake of everyday life. Ambient music has proven to be a tool that people reach for as a remedy for calming down and there is a growing number of studies that research its effect on the human mind and psychological states. I also came across a movement of good news created in response to current events, which still lack a real structure, and I wanted to experiment with such a way of informing. The idea of this work is to combine these media tools in one device, whose goal is to create a sound space that isolates external stimuli and enables calm, easier coping with problems and emotions, easier thinking, and receiving positive incentives, motivation and inspiration through the flow of certain information.

Keywords: *ambient music, positive news, device, psychology of music, multimedia*

Popis korištenih kratica

BPM – Beat per minute

DAW – Digital Audio Workstation

dB – Decibel

Hz – Herc

kHz – Kiloherc

MIDI – Musical Instrument Digital Interface

WAVE – Waveform Audio File Format

Pojmovi

Ableton Live – Računalni DAW program za snimanje, obradu, uređivanje i stvaranje muzičkih materijala

Ambijentalna glazba – Muzika koja se ostvaruje putem atmosfere i tona, za razliku od tradicionalnog pristupa putem strukture i ritma; slabo definiran žanr koji uključuje elemente brojnih glazbenih stilova

Arpeggiator – Alat kojeg posjeduju neki sintisajzeri i muzički računalni programi, automatski prolazi kroz slijed nota svirajući ih jednu za drugom, prema zadanom osnovnom akordu

Clickbait – Anglizam, označava lažno predstavljanje sadržaja u svrhu mamljenja pogleda radi generiranja zarade od reklama na Internetu

COVID-19, korona – Bolest kojoj je uzročnik virus SARS-CoV-2, odgovoran za trenutnu pandemiju

Digitalno – oznaka za signal, informaciju ili impuls koji je interpretiran nizom nula i jedinica

De-esser – Frekventno selektivni kompresor, efekt koji služi za ublažavanje frekvencija koje uzrokuju izgovori sibilanata (s,c, z...)

Ekvilajzer (equalizer) – Alat za mijenjanje tona promjenom responzivnosti na drukčije zvučne frekvencije

EQ Eight – Ableton Live ekvilajzer koji sadrži osam parametarskih filtera po uzlaznom kanalu

Hateclick – Anglizam, označava mamljenje pregleda i klikova na Internetu putem priziva ljutnje i mržnje ljudi prema određenim osobama, događajima ili pojmovima radi generiranja zarade od reklama na Internetu

Katastrofizacija – Psihološko stanje i proces u kojem pojedinac zamišlja najgore moguće ishode jedne ili više situacija u stvarnom i imaginarnom svijetu

Konzervativizam – Način mišljenja o čovjeku i društvu koji je fokusiran na očuvanje postojećeg stanja društva, politike i ekonomije, protivi se njihovim promjenama

Liberalizam – Način mišljenja o čovjeku i društvu koji zagovara smanjenje ovlasti i nadzora države nad individualnom slobodom ljudi i pojedinaca, zagovara postupne reforme i promjene političkih institucija i društvenih načela

Limitier – Alat u studijskom stvaranju glazbe, spriječava da zvučni zapis prijeđe preko unaprijed zadanog praga decibela

Mainstream – Anglizam, doslovno značenje je „glavna struja“; ono što je pristupačno publici; pojam vezan uz najčešće prihvaćen način mišljenja ili djelovanja

Muzak – Praksa i stil glazbe koja se veže uz pojavu muzike za dizala; komercijalne i jednostavne skladbe kojima je zadaća ispuniti prostor muzikom

Muzička tekstura – označava glazbeni izraz koji ima svoj određen ton, melodiju, tempo i karakter

Plug-in – Dodatno instalirani materijal na osnovnoj aplikaciji ili računalnom programu

Sampler – Abletonov instrument koji služi za pohranu, snimanje i obradu zvuka u digitalnom obliku

Sintisajzer – Muzički instrument analogne ili digitalne prirode koji sintetičkim putem proizvodi zvuk

Soundtrack – Zvučna traka; označava tonski zapis ili skladbu koja služi kao pratnja filma, televizijske serije, scenskog djela, itd.

Vijest – Obavijest kojom se javnost izvješćuje o nekom događaju, osobi ili pojavi

Wavetable – Abletonov digitalni sintisajzer baziran na dva oscilatora

Sadržaj

1.	Uvod	1
2.	Istraživanje zvuka i informacija	3
2.1.	Ambijentalna glazba	3
2.2.	Utjecaj (ambijentalne) glazbe i zvuka na čovjeka	8
2.3.	Pozitivne vijesti.....	11
3.	Nastanak koncepta „Daj m ³ i mira“	16
3.1.	Kanal A - ambijentalna glazba.....	16
3.2.	Kanal B - pozitivne vijesti	22
4.	Dizajn i tehnološki koncept uređaja	24
5.	Primjena uređaja sa vizualnim medijima.....	27
6.	Završna riječ	30
7.	Literatura	32
8.	Popis slika.....	34

1. Uvod

Moje misli, koje su krenule razvijati sljedeći rad, stvorile su se u protekle dvije godine mojeg života. Ideja vodilja bila je stvaranje sigurnog prostora u kojem se osoba može fokusirati na pozitivne misli i proživljavati pozitivne osjećaje, bez negativnih šumova. Krenuvši od početka pandemije, osjećala sam dužnost i potrebu promatranja medijskih prostora i vijesti kako bih pravodobno pratila razvoj novonastalog problema, kao i mnogi drugi ljudi. Kako je vrijeme odmicalo, dolazilo je još loših vijesti, kao što je bio niz potresa u Hrvatskoj, te napad Rusije na Ukrajinu. Moja znatiželja za informacijama je uzimala maha, tako da nisam samo pratila informacije vezane uz COVID-19 i glavne vijesti koje su se distribuirale na televiziji, već i političke situacije raznih država, društveno i sociološko stanje u trenutnoj američkoj filmskoj industriji, geopolitičku strukturu svijeta, itd. Tijekom tog pandemijskog i istraživačkog razdoblja, krenula sam zapažati promjene na sebi uz promjene raspoloženja u svojoj okolini. Postajala sam sve nervoznija iz dana u dan, bila sam podložnija svađanju, nepovjerenje u druge ljude je raslo, dok sam na svojim vršnjacima vidjela zabrinutost, zbunjenost, negativnost i jednu dozu pesimizma, a sve je to proizlazilo iz neprestane uronjenosti u medijske sadržaje koji su bez pogreške zrcalili i prenosili sve lokalne i svjetske probleme čim su nastali. S vremenom sam dobivala sve veću potrebu za pozitivnijim sadržajima kao neku protutežu za velike količine negativnosti kojima sam bila izložena. Tijekom svojeg života, jedan od mojih glavnih mehanizama pri suočavanju i razmišljanju o različitim problemima, bilo emocionalnih, mentalnih ili situacijskih, bio je slušanje muzike. Ona je uvijek stvarala jednu vrstu neopipljivog prostora u kojem bih mogla jasnije i sigurnije pristupiti ne samo lošim mislima, tjeskobi ili tuzi, već i svojim pozitivnim iskustvima, inspiracijskim procesima i pozitivnijim vrstama osjećaja i stanja. Vrsta glazbe koju sam pretežito slušala se, naravno, mijenjala sa godinama, iskustvima i novim muzičkim otkrićima, no uvijek je ostao nagon za slušanjem kada bih se osjećala tjeskobno ili imala potrebu za mirom. Također sam zapazila da nisam jedina osoba koja poseže za muzikom u takvim situacijama, već je to tendencija velikog dijela moje generacije, korištenje muzike kao nekakve vrste suplementa, tinkture koja pospješuje određeno stanje, koja pojačava učinak željene radnje ili pak stavlja um u opušteno stanje. Muzičke stranice su izvrstan dokaz za tu tezu, jer na njima postoje velike količine sadržaja koji su specijalizirani za određenu vrstu osjećaja, stanja ili radnje. Za svaku radnju postoji i njen sukladni soundtrack na nekoj domeni. Tako možemo naći muziku za koncentriranje pri učenju, za kuhanje, spavanje, vožnju, kišne dane, božićne ugođaje, ljetnu atmosferu... Pojavile su se i modernije verzije, kao što je muzika za programiranje, a postoji jedna cijela sfera u tom svijetu koja služi za iscjeljenje i smirenje te

je popularna u krugovima ljudi koji se zanimaju za duhovnost i alternativne metode liječenja. Činjenica koja mi je uključila znatiželju, bila je da se većina takvih muzičkih koktela može staviti pod okrilje ambijentalne glazbe. Pitajući se zašto je to tako i kako to zapravo djeluje na ljudski um, nastavila sam sa dubljom istragom. Otkrila sam da stvaranjem muzičkih i ritamskih tekstura, za razliku od kreiranja melodijskih priča, kreiramo jednu atmosferu stalosti koja daje osjećaj sigurnosti, koji proizlazi iz stalnog ponavljanja istih obrazaca uz male varijacije. Sama konstantnost i manjak strukture u takvoj vrsti muzike pojedincu daje izbor između aktivnog slušanja skladbe i druge vrste radnje. Tu sam vidjela sidro gdje sam mogla utemeljiti jedan dio svojeg završnog rada, jer je zaista bio primjeren za moju nakanu smirivanja emocija i tijela te stvaranja prostora za miran, neometan diktat uma.

Drugi dio mojeg rada je također proizašao iz istraživanja, u ovom slučaju novinskih članaka, vijesti, radijskih i televizijskih programa koji služe za informiranje ljudi, tražeći izvore pozitivnih sadržaja. Čini se da je tekuća pandemija inspirirala ljude da kreiraju stranice ili potkategorije vijesti koje su specijalizirane za dobre događaje, međutim, jedan dio tih sadržaja se ugasio kako se situacija smirivala, no tu sam našla i drugačije vrste informacija, koje nisu nužno bile vijesti, već savjeti o tome kako biti pozitivniji, kako se suočavati s određenim problemima i slično. Uronjenost u takve sadržaje rezultirala je optimističnijim pogledom na životne situacije ili mi je barem malo pomogla sa danom. Žao mi je što mainstream vijesti i kanali komuniciranja ne promoviraju više takvu vrstu sadržaja, jer smatram da bi pridonijelo općem boljitku i stanju našeg društva. Ono što me neizmjerljivo ljuti je činjenica da ljudi koji vode te organizacije su jako svjesni toga. Kada pogledate na prve naslove na njihovim stranicama, one bivaju krcate sa crnim kronikama i negativnim vijestima. Razlog tome je što će ljudi prije napraviti hateclick na takav sadržaj, jer ih vode podsvjesni osjećaji panike, bijesa, ljutnje, tuge i sličnih emocija, što je jako poznato izdavačima i uređivačima koji besramno iskorištavaju takvu taktiku za svoje čitatelje (koja je polagano krenula raditi protiv njih). Moj bijes prema modernim vođama i želja za boljom perspektivom ponukali su me na govorni, izvještajni dio mojeg rada koji je reakcija na njihov nemar prema društvu i svojim sugrađanima. Time sam htjela stvoriti jednu bazu pozitivnih vijesti, ali i savjeta za druge ljude, iz kojih možemo na duge staze graditi kvalitetniju okolinu za nas.

2. Istraživanje zvuka i informacija

2.1. Ambijentalna glazba

Ambijentalna muzika je muzički žanr kojeg karakterizira izrazita instrumentalnost, naglasak na ton i atmosferu za razliku od tradicionalnog pristupa gdje skladba ima strukturu i ritam. Gradi se putem muzičkih tekstura i slojeva te njihovih varijacija. Ambijentalni žanr nije strogo određen, već je njegov cilj dočaravanje željene atmosfere putem seta odabranih zvukova ili stvaranje muzike koja nema jasnu konstrukciju [1] [2]. Može predstavljati razna raspoloženja, bilo pozitivna ili negativna, ili predstavljati razna okruženja, npr. šuma, grad, livada ili Japan, postojati kao apstraktan set zvukova koji ispunjavaju prostor, itd. Njena pojava je promijenila način na koji se muzika radi i danas, infiltrirajući se u baze ostalih žanrova, pomrsila je granice između njih samih te postala baza za nove žanrove [2].

Dio razumijevanja glazbe proizlazi iz razumijevanja i proučavanja njenog nastanka i povijesti. Korijeni ambijentalne glazbe sežu do davne 1917. godine, kada je francuski skladatelj Erik Satie napravio vrstu pozadinske muzike, imena „*musique d'ameublement*“, što bi se doslovno moglo prevesti kao „namještajna muzika“ ili „muzika pokušaja“ [2]. Dobio je mnogo kritika od svojih kolega, jer su smatrali da ta skladba nije bila dovoljno strukturirana te da nije dovoljno truda uloženo u nju. Međutim, to je upravo bio njegov cilj, ono i jest bila muzika namijenjena za nesvjesno slušanje, što se kasnije krenulo više primjenjivati u skladbama namijenjenih za filmove. Skladba se sastojala od ponavljajućih muzičkih tekstura, koje su imale malo varijacija i naglih promjena u vezi njenog karaktera. Nažalost, njegov rad nije se cijenio dok je on bio živ, no kasniji umjetnici kao John Cage i Brian Eno su prepoznali njegovu iznimnu kvalitetu i futuristički stav prema glazbi, te su svojim djelovanjem doveli njegove ideje u pozornost svjetske publike [1].

John Cage bio je američki skladatelj i muzički teoretičar, jedan od pionira muzičkih pokreta kojima je karakteristika bila upotreba instrumenata i slaganje kompozicija na suvremeni, nestandardni način, koji se danas definiraju kao minimalizmom. Fascinirali su ga zvukovi iz svakodnevnog dana, jer ih je doživljavao kao slobodne, bili li lišeni tuđih utjecala te su se takvima doimali kao da „ne glume“. Jedna od njegovih kreacija je poznata „4'33''“ kojoj je cilj bio iskorištavanje prirodnih zvukova prostorije kao vrste atmosfere koja se htjela dočarati putem neprisutnosti namjernog stvaranja zvuka. Uz Cagea su se našli i drugi pioniri minimalizma, kao što su La Monte Young, Harold Budd (koji je imao par kolaboracija sa Enom), Gavin Bryars i drugi [1].

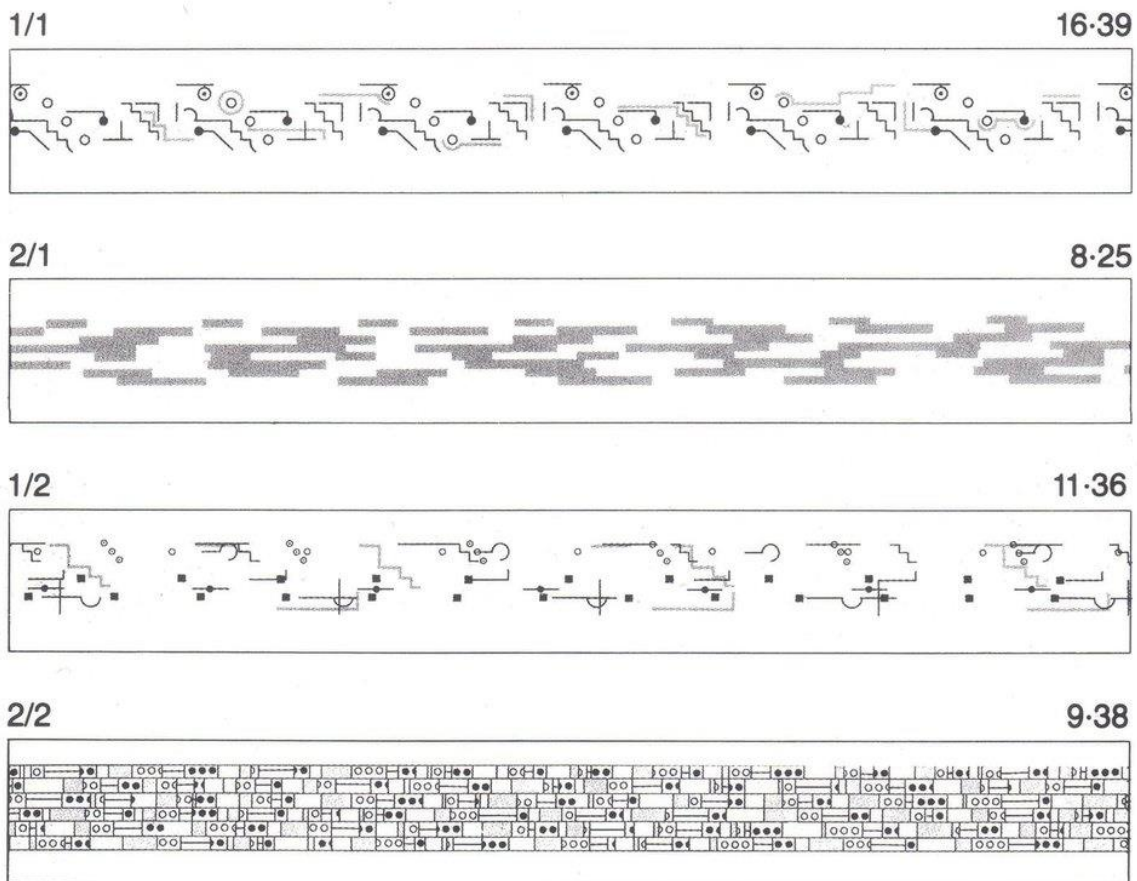
Slika 2. 1: Brian Eno

Začecé moderne ambijentalne glazbe dolazi sa umjetnikom Brian Enom. Njegova glazba proučila je i preobražala se iz više glazbenih žanrova, stilova i pokreta, bila je eksperimentalnog karakera te je Eno svojim djelovanjem postavio temelje za modernu ambijentalnu i generativnu glazbu te se smatra da je stvorio sam izraz „ambijentalna glazba“ [1]. Velike inspiracije bila su mu djela John Cagea i Erik Satiea. Njegovi put i priča sa ambijentalnom glazbom proizašli su iz slučajne situacije, u kojoj je Eno ostao imobiliziran u bolnici, slušajući gramofonsku ploču. Ona nije bila dovoljno glasna, a on nije bio u mogućnosti ustati da promijeni stanje, tako da je ostao tako slušajući ju na taj tihi način. To je zahtjevalo određenu pozornost te je primjetio da se glazba na trenutke miješala sa zvukovima iz prostorije. Taj trenutak doveo ga je do inspiracija za njegove naredne albume, koji su eksperimentirali sa raznim tehnikama kako bi postigli određeni osjećaj ili atmosferu . Jedan od prvih eksperimenata bila je pjesma „*The Heavenly Music Corporation 1*” napravljena u suradnji sa gitaristom Robert Frippom. Ovdje je upotrijebio dva magnetofona, jedan koji je pojačavao reprodukciju drugoga, iznova i iznova, te je tom tehnikom dobio pulsirajuće zujanje, koje se postepeno pojačava tijekom skladbe, a preko toga možemo čuti Frippov solo. Rezultat je hipnotizirajući slijed zvukova i tonova koji dubokim i pomnim slušanjem uvode promatrača dublje u neki nepoznati svijet. Daljnji eksperiment

nastavlja se s albumom „*Discreet music*”, prvi Enov samostalni ambijentalni rad, sastavljen od ponavljajućih petlja motiva koji su se sastojali od dvije ili četiri note pozitivnog karaktera [3].

Najupečatljiviji i prvi rad ikada koji sadrži pojam „ambijentalno” je Enov album iz 1978., naziva “*Ambient 1: Music for Airports*“. Napravljen je putem dva međusobno spojena magnetofona i slojevitim snimanjem na trake, a iskorišteni instrumenti su sintesajzer, električni klavir, akustični klavir i vokali. Kroz četiri dijela možemo čuti eterične i prozračne motive, koji se polako, u spontanom karakteru izmjenjuju tako tvoreći smirujuću atmosferu cijelog albuma. Skladbe zvuče organski, suptilno, asimetrično i kao takve djeluju meditativno, čak i kada se slušaju indirektno. Ideja je proizašla iz samog Enovog iskustva čekanja, misao je bila stvoriti glazbu namijenjenu za dosadne i neinspirativne trenutke u zračnoj luci, gdje atmosfera zna biti tjeskobna i trula, kao nešto što bi na lijep način ispunilo prostor i dopustilo priliku za „ljepše” razmišljanje. Također, takva glazba je trebala biti dovoljno nespecifična da može ispunjavati i druge vrste prostora, a ne samo zračnu luku. Opisao ju je kao „muzika kojoj je namjera inducirati mir i prostor za razmišljanje“ te da „mora biti zanemariva jednako koliko i zanimljiva“ [4]. Eno je također napisao predgovor u kojem jasno izražava svoju zabrinutost i razočaranje sa pozadinskim muzičkim praksama kao što je radio princip Muzaka (objašnjen kasnije u radu), smatrajući da takav površan i industrijski pristup ambijentalnoj glazbi usađuje ljudima ideju da ona nije dostojna veće pažnje.

Interesantan je i vizualni aspekt njegovog rada. On je sam dizajnirao naslovnice svojih ambijentalnih albuma, koje izgledaju kao organske forme, koje izgledaju kao mape, a on je objasnio da je tako sebi predočio tijekom gradnje skladbi unutar albuma. Druga interesantna vizualna priča je neobičan notni zapis kojeg je izradio za svaku skladbu. Pošto Eno nije baratao sa klasičnom muzičkom teorijom, a htio si je predočiti tijekom tekstura, „napisao” ju je kao slijed grafika, svaka je označavala posebnu teksturu i muzičku frazu [5].

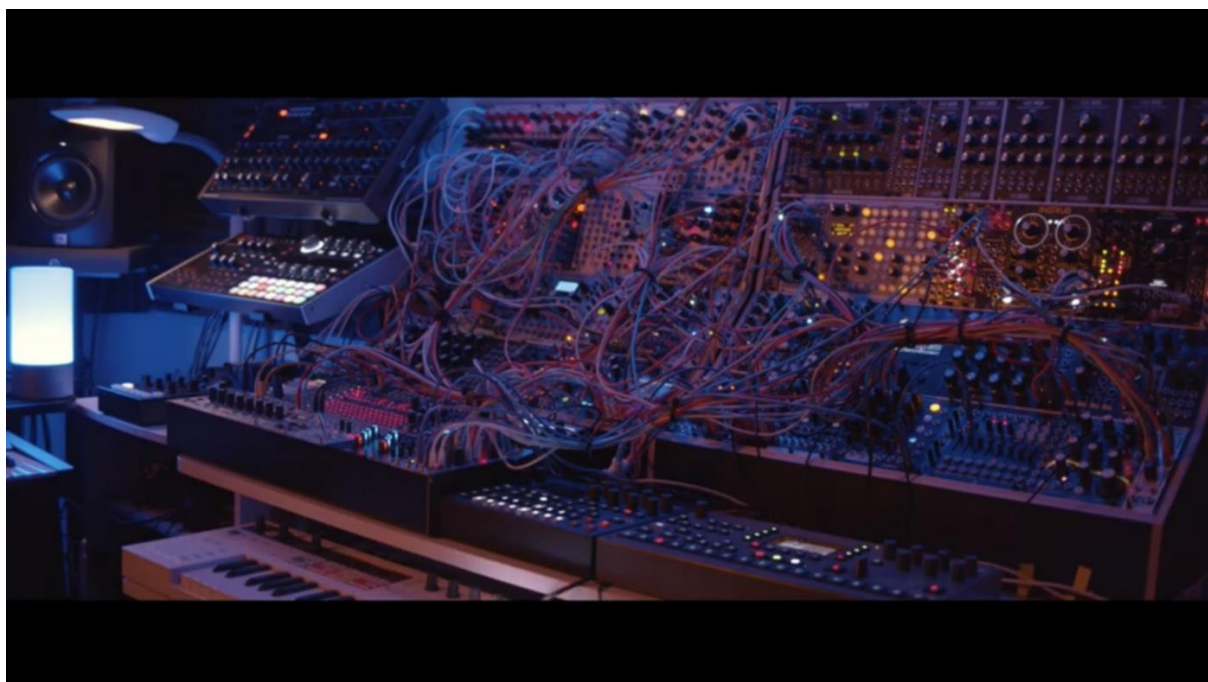

Slika 2. 2: Enov grafički notni zapis

Nakon tog albuma, Eno je nastavio sa novim atmosferskim eksperimentima i istraživanjima, iz kojih je proizašlo još tri albuma iz serije *Ambient*, te mnoge druge skladbe i kolaboracije sa drugim umjetnicima, kao što su David Bowie, Bono, itd. Do današnjeg dana je nastavio kreirati u tom duhu, a mogu se poslušati i razni intervjui sa njim, gdje razgovara o svojem životu, inspiracijama, zvukovne i vizualne filozofije njegovog djelovanja, itd.

1980-te su cvjetale elektroničkom glazbom, zahvaljujući povećanoj upotrebi sintesajzera. Miješajući se sa ambijentalnim teksturama, stvorili su se novi podžanrovi kao ambijentalni techno i ambijentalni dub. Istaknutiji glazbenici koji su djelovali u tom području su bili Aphex Twin, Autechre, KLF. No to nisu jedini žanrovi i umjetnici koji su bili pod utjecajem otkrića ambijentalne glazbe. On je rodio i ambijentalni house, industrijal, mračni ambijent, ambijent pop i „Space music“. Utjecala je na muzičare kao što su William Basinski, Stars Of The Lid, Labradford [4].

Takvim eksponencijalnim rastom i neprestanim eksperimentima u prošlosti, došli smo do današnjice u kojoj postoji more podžanrova, glazbenika i pokreta vezanih uz ambijentalnu glazbu. Osobno preporučujem da u tome duhu poslušate glazbenika State Azure, koji spajanjem svojih modularnih sintesajzera stvara generativnu, nasumičnu ambijentalnu glazbu koju ljudi konotiraju sa svemirom, te Hainbacha, simpatičnog Njemca koji voli eksperimentirati sa zvukom, snimati zvukove u različitim situacijama i prostorima, isprobavati sve moguće instrumente i tako doći do interesantnih motiva koje uklapa u svoje ambijentalne zvučne scene.

Slika 2. 3: Studijski postav glazbenika State Azure

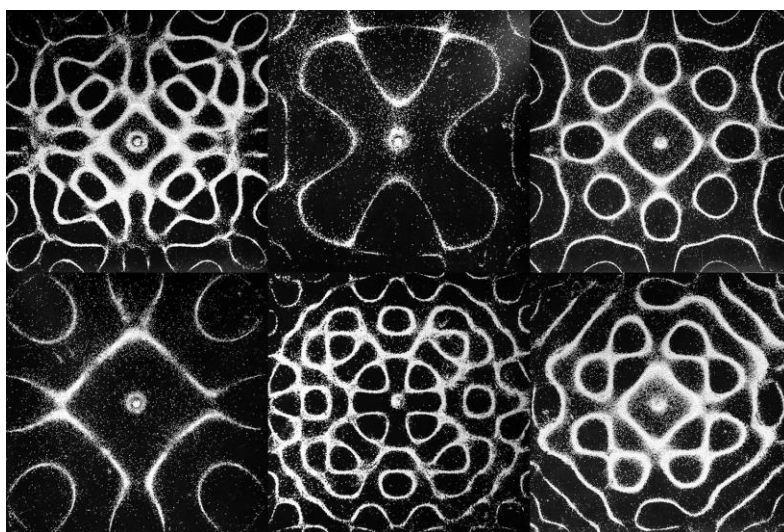
2.2. Utjecaj (ambijentalne) glazbe i zvuka na čovjeka

Zabava i umjetnost nisu jedine primjene muzike. Ona se već tisućljećima koristi u raznim društvenim i religijskim obredima, tako kreirajući i gradeći čovjekov intiman i sveti odnos sa njome. No jedna od njenih interesantnijih primjena zasigurno jest na terapijski način ili za svrhe smirivanja, meditacije i fokusa. Budistički svećenici i časne sestre koristili su zvona pri meditacijskim i molitvenim praksama, vjerujući da zvuk ima moć prizivanja uma u sadašnjost i zadržavanja pozornosti u njoj, a to su rituali korišteni već dugi niz godina [6].

U sadašnjosti, nakon niza raznih primjena zvuka pri religioznim obredima Istoka i Zapada, zanimljivo je promatrati sve veće posvećivanje modernog svijeta i znanstvene zajednice terapijskoj upotrebi frekvencija i početke široke primjene zvuka kao sredstva mijenjanja raspoloženja i utjecanja na osjećaje. Neobična takva pojava u prošlom stoljeću bio je Muzak, to jest, vrsta ambijentalne muzike namijenjene da se pušta u dizalima koja je prerasla u komercijalnu upotrebu. Njen slučajni kreator bio je američki general George O. Squier, koji je tijekom 1920-tih godina eksperimentirao i pokušavao napraviti žičani sistem koji će dovesti muziku u kuće i poslovne zgrade, te je 1934. kreirao svoju kompaniju nazvanu Muzak. Nažalost, u tom trenutku je radio već dobio svoje uporište, a Muzak nije imao nimalo lagan pristup bazi licencirane glazbe, tako da je kompanija angažirala profesionalne muzičke grupe i orkestre kako bi snimili vlastitu glazbu, uglavnom ugodnog jazz karaktera. Ciljajući na drukčije tržište, pošto je radio preuzeo već ciljane skupine, Muzak se spontano našao u ulozi distributera muzike namijenjene za pozadinski ambijent u trgovačkim centrima, radnim mjestima, dizalima, itd. Zanimljiva situacija bilo je tada provedeno istraživanje u kojem je bilo ustanovljeno da su radnici u tvornicama bili produktivniji i sretniji dok rade prilikom slušanja takve vrste glazbe, tako napravivši veću količinu posla. Ta studija možda nije imala čvrsto uporište, ali je uzrokovala ekspanziju njene upotrebe te je njena publika naglo narasla. Učinak je bio toliko jak da je tadašnji američki predsjednik Dwight Eisenhower umrežio Bijelu Kuću sa Muzakom i time svakodnevno slušao njihove melodije. NASA je čak puštala takvu muziku i svojim astronautima u svemiru, kao sredstvo za smirenje u neizvjesnim trenucima života u njemu [7]. To je prvi znak široke upotrebe vrste ambijentalne glazbe, makar i komercijalne, u svrhu poboljšanja ljudskog stanja uma.

Daljnje spajanje svijeta uzrokuje da se religiozne prakse sa Istoka približavaju Zapadu, koji ih sve više pokušava znanstveno obuhvatiti i objasniti njihovu upotrebu i efekt na čovjeka. Znatiželja se proširila i na barokne te klasične skladatelje Europe. Istraživan je i uspostavljen takozvani Mozart efekt, gdje se na raznim uzorcima i skupinama ljudi proučavao učinak slušanja glazbe W.A. Mozarta na razne dijelove mozga i utjecaj na uspješnost izvršavanja raznih zadataka. Primijećeno je da slušanje glazbe aktivira iste dijelove mozga i kao prostorno razmišljanje te prostorni zadaci, tako da su ispitanici prilikom slušanja uspješnije rješavaju takve vrste zadataka nego ispitanici koji uopće nisu bili izloženi glazbi. Također, znanstvenici i istraživači su uzeli uzorak djece između 3 i 4 godine starosti, koje su učili sviranju jednostavnijih melodija skladanih od strane Mozarta ili Beethovena. Nakon što su naučili skladbe, bili su testirani serijom specijalno-vremenskih testova, prikladnih za svoju dob. U usporedbi s djecom koja su učila preko računala 6 mjeseci ili nisu imala ikakve pripreme, rezultati testne skupine bili su i više od 30% bolji [8] [9].

Jedan fenomenalan set istraživanja koja su provedena u prošlom stoljeću (i nastavljaju se i u sadašnjosti) nazivaju se *cymatics*, a tiču se proučavanja vidljivih učinaka zvuka i vibracija na strukturu i ponašanje raznih vrsta tvari. Tako se npr. tekućine pri izloženosti raznom setu vibracijama organiziraju u naizgled neobične, ali veoma pravilne forme i takvima ostaju titrajući dokle god je vanjska vibracija prisutna i utječe na njih. Razne vrste kristalića, sitnih komadića metala i pijesak, raspoređeni na elektriziranim metalnim pločama, također su se organizirali u različite pravilne strukture i forme prilikom izloženosti vibracijama (slika 2.4). Tekući merkur jednako je pokazao takve tendencije pri istim pokusima [10].

Slika 2. 4: Čestice pijeska na metalnoj ploči nakon izloženosti vibracijama

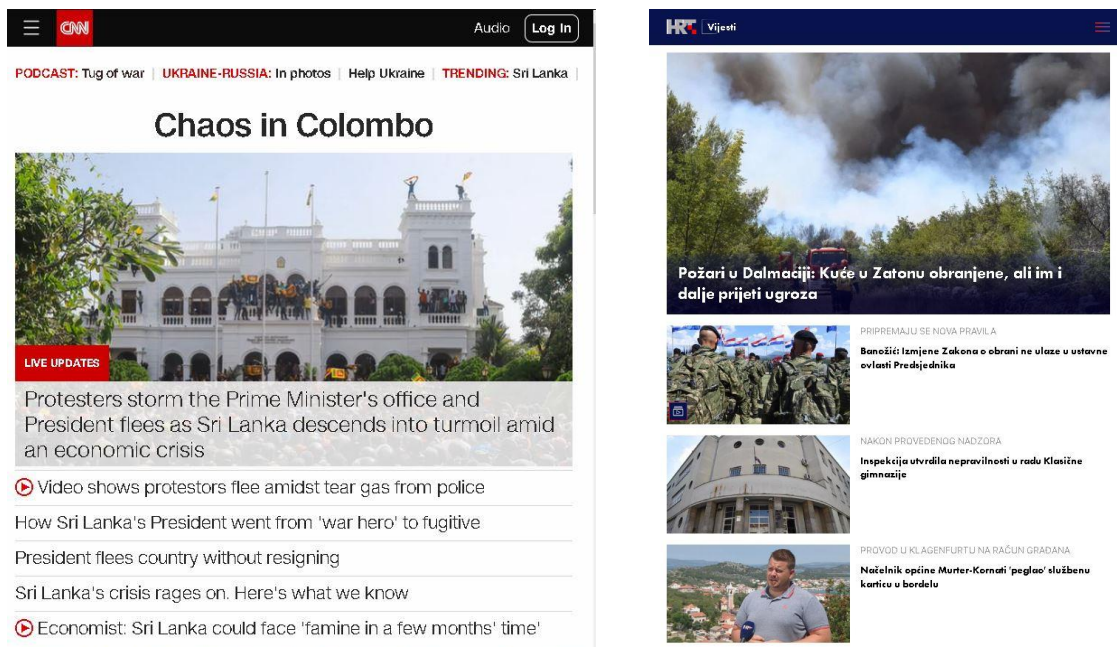
Na takvim proučavanjima se utemeljila i filozofija da zvuk može utjecati na samu strukturu čovjeka, uzevši u obzir da smo građeni od 70% vode. Tako imamo i niz terapija specijaliziranih za liječenje ili poboljšanje mentalnog stanja putem frekvencijskih zdjela, frekvencijskih vilica ili zvučnih kupki, kojima je svima cilj primjena specifičnih frekvencija na širokim ili lokalnim područjima ljudskog tijela kako bi se postigao željeni učinak, ozdravljenje, boljitak ili samo opuštanje. Postoji i praksa upotrebe binauralnih frekvencija, kojoj je teza da slušanjem dviju različitih frekvencija zapravo čujemo frekvenciju razlike između njih, te se time pokušava moždane valove dovesti u željeni spektar frekvencije. Postoji pet vrsta moždanih valova; alfa, beta, gama, theta i delta, a svaki spektar je specijalizirano područje funkcioniranja mozga, od spavanja, preko opuštanja do stanja visoke koncentriranosti, te se smatra i istražuje djelovanje binauralnih frekvencija na spektar frekvencija ljudskog mozga [11].

Bez obzira na različite prakse, teorije, filozofije i interesantne pojave, nedavno provedene studije pokazuju da studenti koji slušaju muziku pri učenju rješavaju testove brže i sa većim uspjehom, te su manje izloženi stresu prije ispita, te su benefiti još veći za studente koji slušaju klasičnu glazbu tijekom procesa učenja. Druga studija pokazuje da slušanje ambijentalne glazbe smanjuje razine stresa i anksioznosti, dok povećava performans, fokus i funkcionalnost mozga [12]. Također se sve više kreću utvrđivati blagodati ambijentalne glazbe u vezi sa zdravstvenim problemima, te se razmatra njena upotreba uz klasičnu medicinu kao dodatna potpora sistemu pri oporavku [13]. Na raznim anketama vidjet ćete da je muzika jedan od najkorištenijih alata pri borbi sa stresom i lošim emocijama, te da se osim zabave koristi i kao prostor utjehe u teškim situacijama. Sve u svemu, ovakvi aspekti muzike i glazbe veoma su interesantni i veselim se gledanju daljnjeg njenog razvijanja i upotrebe u medicinske ili terapijske svrhe. Njene pozitivne kvalitete odlučila sam primijeniti u svojem radu i na taj način pristupiti njenoj upotrebi.

2.3. Pozitivne vijesti

Vijest je obavijest ili izvješće o osobi, pojavi ili događaju kojom se pisanim, govornim ili vizualnim oblikom informira javnost. Koristi se u razne svrhe: izvještavanje o raznim, ekonomskim, društvenim, sociološkim, prirodnim, globalnim i slučajnim opasnostima, edukacija, izgled života poznatih i utjecajnih osoba, razotkrivanje koruptivnih aktivnosti političara, razotkrivanje kriminalnih djela pojedinaca iz svih klasnih razina društva... Zaključno, informiraju nas o promjenama koje se događaju globalno i lokalno. Načini pripovijedanja i informiranja su se mijenjali s medijima koje je većina razvijenog svijeta konzumirala, tako nas dovodeći do trenutnih online formi prenošenja informacija [14].

Gledajući razne kanale u zadnje vrijeme, zapitala sam se: „kakva je zapravo kvaliteta, ton i poruka vijesti ovih dana?“, Kada otvorite bilo koji poznatiji portal ili stranicu za vijesti, gotovo uvijek možemo računati da će naslovni članci sadržavati negativne, katastrofalne, tužne rečenice u svojim zaglavljima, sa jednako negativnim nastavkom u tijelu i zaključku. Događaji u zadnjih par godina su pridonijeli takvom načinu izvještavanja, s obzirom na pandemiju COVID-19, potres, rat u Ukrajini i sličnim nedaćama. Neupitna je važnost obavještavanja javnosti o trenutnim događajima, no je li zaista potrebno da se ljude neprestano prezasićuje sa negativnim vijestima, bez velikog posvećivanja pozitivnim aspektima svijeta?

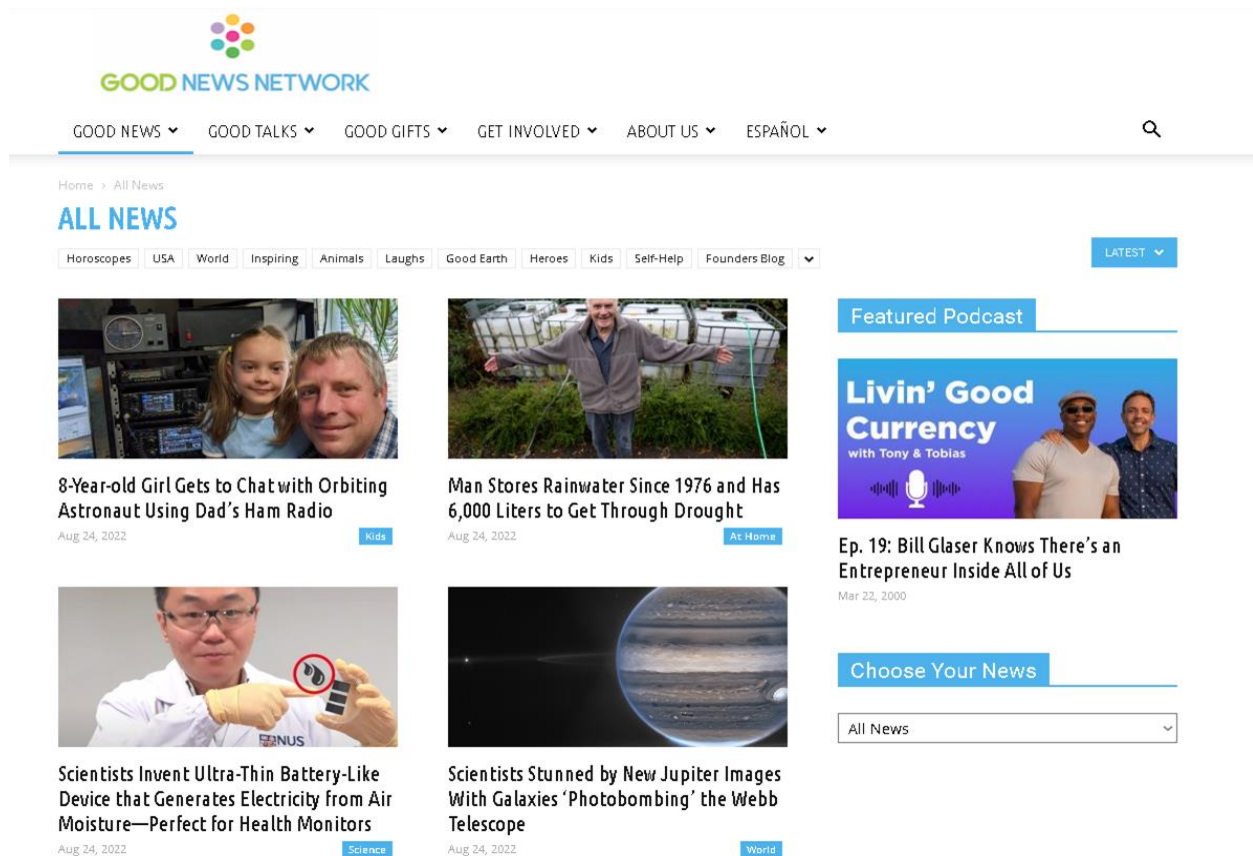

Slika 2.5: Primjeri naslovnih strana na internetskim domenama većih novinarskih kuća

Čini se da sve više novinarskih i vjesničkih kuća odlučuje naginjati tabloidnom načinu izvještavanja u vezi bilo čega, onaj koji se temelji na skandaloznosti, teatralnosti, drami, traču, a kada ne nalaze svjetske tekuće probleme, uvijek uspijevaju naći i lokalne probleme da „zaslade” svoje naslovnice. Dio problematike leži u prebacivanju izvora na internetske stranice, gdje vjesničke kuće dobivaju nove novčane poticaje od strane oglašivača. Iskorištava se tendencija ljudi da prije reagiraju na negativne vijesti nego pozitivne, time potičući izdavače da se više naginju objavi loših vijesti [15] [16]. Možemo zaključiti da se povećala upotreba clickbaitova i hateclickova radi profita koji se na njima ostvaruje – inače ne bi bili toliko široko upotrebljavani. Osim toga, sada novinari mogu biti i ljudi koji nisu prošli specifičnu edukaciju za novinare ili manje profesionalni novinari, zahvaljujući Internetu, tako da sada nalazimo i na puno članaka koji nisu pravopisno ispravni ili koji površno pokrivaju teme. Moderno novinarstvo također postaje kulturno bojište, a ako njihova kuća nije na strani ideologije vladajuće stranke, dobiva određene sankcije, kao što je manja zastupljenost na društvenim platformama. To je izraženo u SAD-u, gdje se jasno može vidjeti da tamošnji novinari iz dugopostojećih novinarskih i televizijskih kuća ne prakticiraju novinarstvo, već u suštini pokušavaju predavati javnosti o moralima i vrijednostima, što nije njihova zadaća. Također pokazuju malo interesa za komuniciranje sa skupinama ljudi koji se ne slažu sa njihovim stajalištem i time povećan rad protiv osoba koje ne odgovaraju njihovom kalupu. Time raste nezainteresiranost i povjerenje u njih kao izvore pouzdanih informacija [17]. Moderne novinarske prakse morati će se očito promijeniti, statistika u SAD-u pokazuje da je 2022. udarna gledanost kabljskih vijesti pala za 19%, dok je interakcija na društvenim mrežama sa vijestima pala za čak 50% [18].

Još jedan problem u cijelom tom svijetu je sukobljavanje „rivalskih” kuća prema ideologijama. Uzmimo naprimjer, CNN i FOX News iz SAD-a. CNN naginje liberalnijoj strani, dok FOX naginje konzervativnoj. Većina intervjua, razgovora i obavijesti ovih dana temelje se na grđenju postupaka druge strane, te se rijetko vide situacije u kojoj se objektivno vode teme u vezi politike. Više puta se spominju nepravilnosti druge strane, nego strana koju stanica zastupa. [19] Rijetko se vide i situacije gdje se te dvije strane uspijevaju složiti, vodeći prema nedostojnim načinima ponašanja voditelja i gostiju, što je jako tužno za vidjeti, s obzirom da te institucije vode tokove javnog mišljenja. Nije li ironično da osobe koje su specijalizirane za komuniciranje ne uspijevaju voditi zdrave razgovore? Takav način informiranja u ljude unosi jasan razdor i oni koji neće daljnje provjeravati informacije ili kritički razmišljati biti će podložni manipulacijama diskursa koji se vodi na vijestima.

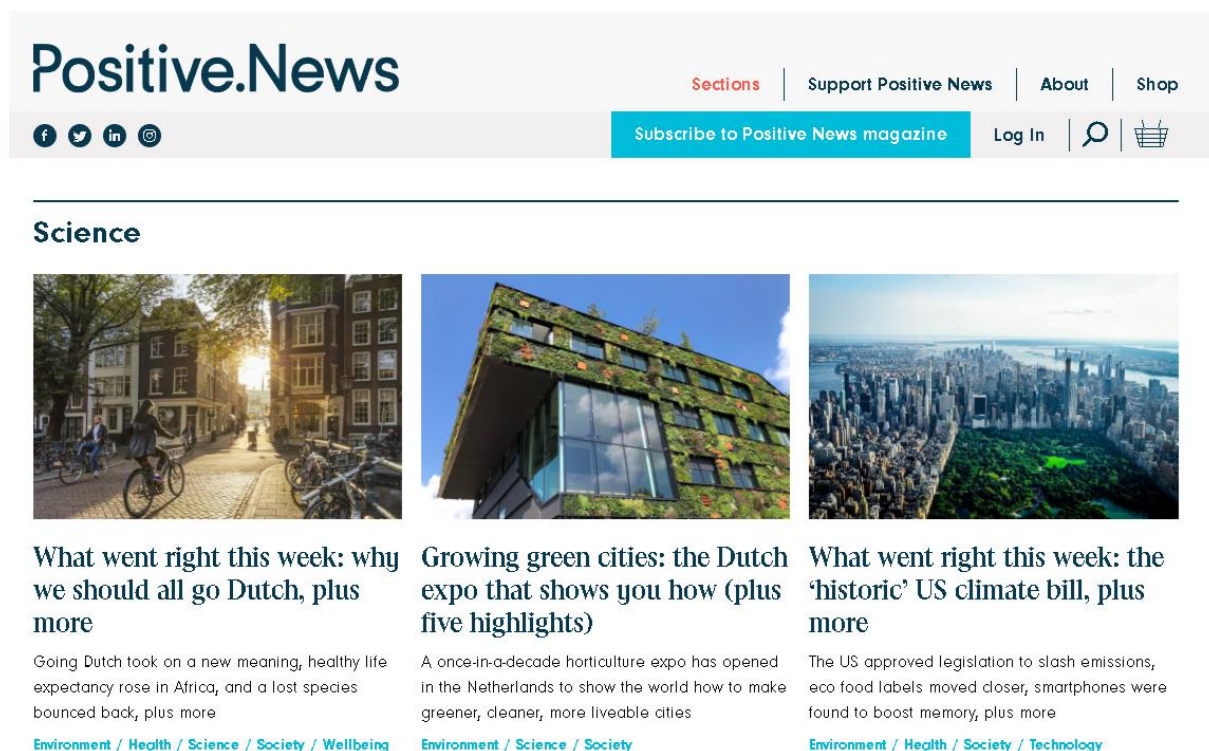
Jedan od odgovora na tekuće probleme novinarstva postale su pozitivne vijesti. One su još mlad pojam, koji još treba dobiti svoju pravu formu, ali bez obzira na tu činjenicu, interesantne su kao pojava. Kao pojava postoje od kraja prošlog stoljeća, u prošlom desetljeću je njihov broj narastao, ali veliku ekspanziju doživljavaju prilikom pandemije, kada su ljudi posezali za njima kako bi našli protutežu velikoj količini negativnih vijesti kojima su bili izloženi [16]. To je bio način da se unese dašak pozitivnosti u nesigurnim vremenima. Teme na većini takvih izvora bile su vedre, jednostavne i uglavnom su uključivale humor, kombinacija koja imala potencijal izvući smijeh ili, ako ništa, osmijeh u svojoj publici. No pojavili su se i ozbiljniji izdavači kao što je Good News Network, koji opširno obuhvaćaju pozitivne aspekte znanstvene zajednice, novih otkrića, poljoprivrednih invencija, zajednice...

Slika 2. 5: Naslovnica stranice „Good News Network“

Kako je situacija sa pandemijom odmicala i smirivala se, taj pokret kao trend je krenuo gubiti na jeku. Iako je određen broj izvora opstao, neki su se i ugasili, no mnogobrojni su se i upalili. Izgleda da je snaga takvog izvještavanja opstala na razini većoj od trenda i da

mnogobrojni ljudi osjećaju poboljšanja u svojem razmišljanju tijekom upijanja takvih informacija. Ne samo to, većina ljudi, bez obzira na probleme koje proživljava, ima uvjerenje da će na kraju „sve biti u redu” i takvi izvori im daju nadu i pozitivan način mišljenja prema budućnosti. Pozitivan način gledanja na svijet rezultira optimizmom, koji daljnje omogućuje život s malo manje stresa. Također, ako se probudimo slušajući pozitivne vijesti, veća je vjerojatnost da će nam i ostatak dana teći u istom tonu [20].

Slika 2. 6: Naslovnica stranice „Positive News“

Ne možemo računati od svih novinara da će pravilno obavještavati ili prozivati situacije, oni su na kraju dana isto ljudi. Možda možemo okupiti one koji žele imati pozitivan utjecaj na svoju okolinu. Možda većim pozitivnim utjecajem putem obavještajnih kanala održimo pozitivan duh ili pak spriječimo sam nastanak nekog lošeg scenarija. Čak i da ne razmišljamo na globalnoj skali, možemo proširiti korisne sadržaje koji imaju potencijal inspirirati nekoga na neku akciju. Pozitivan ton ima veću mogućnost i potenciju motivacije nego negativan, što je ustanovljeno u psihologiji ljudi i životinja [21]. Negativne vijesti pružaju veću šansu za brigu, bijeg, strah, osjećaje koji vode u stresno razmišljanje i demotiviraju osobu. Pozitivne vijesti rezultiraju nadom, srećom i pozitivnim pogledom na život, koji su veći pokretači motivacije, a imaju pozitivne učinke čak i na fizičko zdravlje [22].

Istraživanjem sam naišla i na ostale interesantne izvore pozitivnih vijesti, koje su pokrivala razna područja svakodnevnog života, novih otkrića, izuma, poboljšanih infrastruktura grada, prehrana, svijest, svjetskih događaja i ostalog. Iznenadila me je količina vijesti koje ti izvori nalaze te njihova kvaliteta. Također, čitanjem istih sam uživala osjećaje nade, znatiželje, veselja, interesa, povjerenja u ljude kao dobra stvorenja, što duboko unutra i jesmo. Svi ti osjećaji povezani su sa psihološkim fenomenom ranije opisanim i dobila sam veliku želju da neke od tih vijesti podijelim sa svojom okolinom u obliku ovog rada, što sam na kraju i uvrstila u njega samoga, kao moj mali prinos poboljšanju svojeg okruženja.

3. Nastanak koncepta „Daj m³i mira“

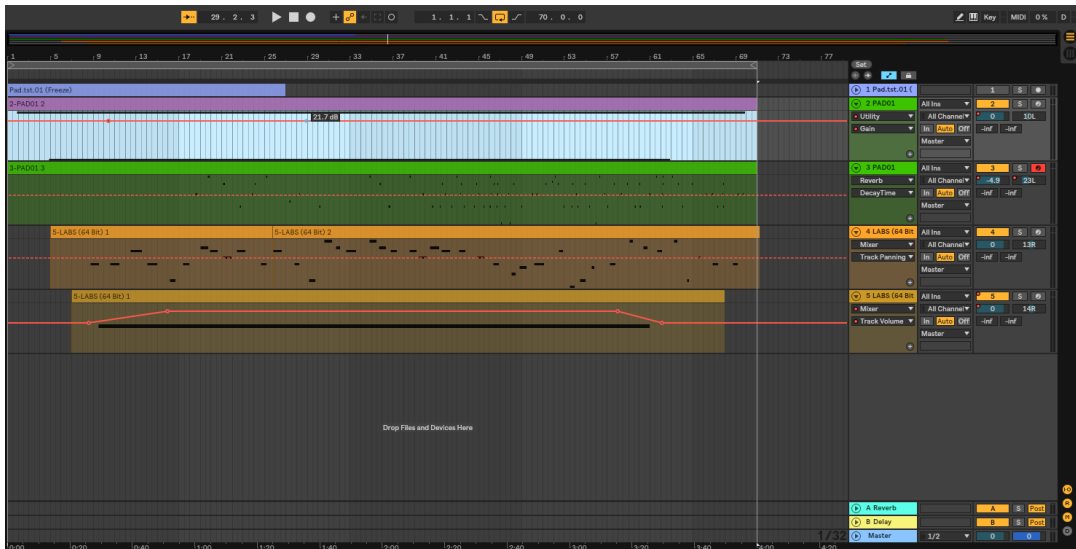
„Daj m³i mira“ koncept je koji se temelji na upotrebi primarno audio sadržaja, a sekundarno vizualnih. Primarni cilj ovog rada rezonira sa mojom željom realizacije neometanog prostora za razmišljanje, nečega za što je moja generacija uskraćena. Is tog razloga je dodan i „m³“, kao apel i poziv da se metar kubni – područje koje zasigurno pokriva unutarnji prostor svake ljudske osobe – ispuni sa mirom. Svrha koncepta kreiranje je medijskog prostora koji daje pojedincu zaštitu od (negativnih) vanjskih podražaja te omogućivanje fokusa na pozitivnije teme. Taj učinak se ostvaruje putem dva zvučna kanala, od kojih jedan služi za pasivno ili aktivno preslušavanje ambijentalne muzike, dok drugi služi kao baza dobrih vijesti i savjeta. Svrha kanala ambijentalne glazbe upravo je stvaranje nevidljivog štita od vanjskih podražaja, prije opisanim procesom stvaranja muzičkih tekstura te iskorištavanjem njenog potencijala za smirenje koji potječu od njene pasivne, organske i blage prirode. Kanal pozitivnih vijesti služio bi kao pomoć i dodatak u borbi protiv psiholoških procesa katastrofizacije i stvaranja stresnih misli, koje su rezultat prevelikoj izloženosti negativnim iskustvima i informacijama. Cilj takvog pristupa obavještavanju jest pomoć pri kreiranju pozitivnih perspektiva na razna područja ljudskog djelovanja i stavljanja u fokus događanja koja se mogu karakterizirati kao pozitivnima, na taj način se suprotstavljajući negativnom toku informacija koje cure iz svih mogućih medija. Ta dva kanala bila bi spojena i manifestirana u obliku uređaja, kojeg ću detaljnije opisati u kasnijem poglavlju.

3.1. Kanal A - ambijentalna glazba

Inspiracije za ambijentalni dio rada proizašle su iz raznih susreta sa njom u raznim okruženjima, te sam bila intrigirana njenim potencijalom da čovjeku pojača koncentraciju ili pak smiri unutarnji svijet. Dio motivacije proizlazi i iz moje ljubavi prema sintisajzerima i elektroničkoj glazbi, koji funkcioniraju savršeno sa tim neobičnim žanrom. Bila sam fascinirana mirom kojeg osjećam dok sam slušala djela glazbenika *State Azure*, koji svoje skladbe temelji na stvaranju tehničkih zakona u sklopu spoja raznih modularnih sintisajzera, koje bi ostavljao da idu svojim tokom, uz minimalne intervencije. Rezultat je muzika koja zvuči organski, ambijentalno i djeluje hipnotizirajuće ako joj se posveti aktivno, a pruža ugodu dok je se sluša pasivno te je jedna skladba napravljena u njegovom duhu. Ostalim skladbama sam pristupala riječima Briana Ena – učiniti ih jednako zanimljivima koliko nezanimljivima, tako da nagrade

i aktivno i pasivno slušanje. Također sam se vodila principu muzičkih tekstura i načina na koji je on skladao, što je podrazumijevalo male promjene u karakteru skladbi, veće posvećivanje atmosferu, tonu, od klasičnih struktura. Time sam odlučila napraviti set skladbi miješanjem digitalnih instrumenata i vlastito snimljenih zvukovnih zapisa, koje sam dodatno uređivala pri obradi zvuka. Zvukovni zapisi uzeti su iz prirode, a načini skladanja su se vodili zakonima i motivima iz nje, jer smatram da ima moć učiniti ljudski um skladnijim te sam boravak u njoj možemo smatrati jednim ambijentalnim doživljajem radi spontane, nasumične naravi zvukova koji proizlaze iz nje. Ta sama spontanost, mir i nasumičnost bile su glavne karakteristike ambijentalnosti koje sam htjela uvrstiti u svoje skladbe. Tako je prvi dio mojeg kreativnog procesa bio odlazak na razne lokacije, kao što su šume, rijeke, livade, mjesta na kojima nema neugodnih zvukova grada koji bi ometali neprestano brujanje organizama iz njih, iako sam uzimala i takve slučajnosti kao interesantnu sirovinu koja ima potencijal za biti nešto više. Sljedeći je korak bio preslušavanje sirovih zvukovnih zapisa te odabir najpogodnijih za daljnju zvučnu obradu. Najviše sam uzimala u obzir koliko zvukovnih smetnji i nepoželjnosti se nalazi u zapisu, tako da mi ne stvaraju dodatne probleme tijekom obrade. Drugi, jednako bitan kriterij, bio je jasnoća i čistoća zapisa – koliko su jasni zvukovi kao što je pjev ptica, zrikanje zrikavaca i slično – kako bi mi bilo lakše manipulirati njihovim frekvencijama i prerađivati ih u nove kreacije. Zvukovi su snimljeni pomoću mobilnog uređaja Samsung A53.

Najveći dio procesa bila je obrada zvukova u programu. Za to mi je poslužio DAW program Ableton Live 10, kojeg osobno preferiram radi minimalističkog i jednostavnog pristupa sučelju. Pri pregledu sam se uglavnom koristila njegovim Arrangement view-om (aranžmanskim prikazom) u kojem se jasno vidi tempo, mogu se postaviti razne vremenske oznake, jasniji je pregled skladbe po kanalima kroz vrijeme... Session view-om (višekanalnim prikazom) koristila sam se kao jasnijim pregledom glasnoće zvuka i rasporeda kanala po horizontu. Pri obradi zvuka poslužila sam se i svojim MIDI kontrolerom Arturia MiniLab MkII, u svrhu instrumentalnijeg stvaranja akorda i melodija te radi mogućnosti povezivanja raznih parametara i efekata sa njegovim gumbovima i ručicama, što mi je tijekom snimanja digitalnih zvukova u programu omogućilo neposredno i trenutno kontroliranje tih parametara.

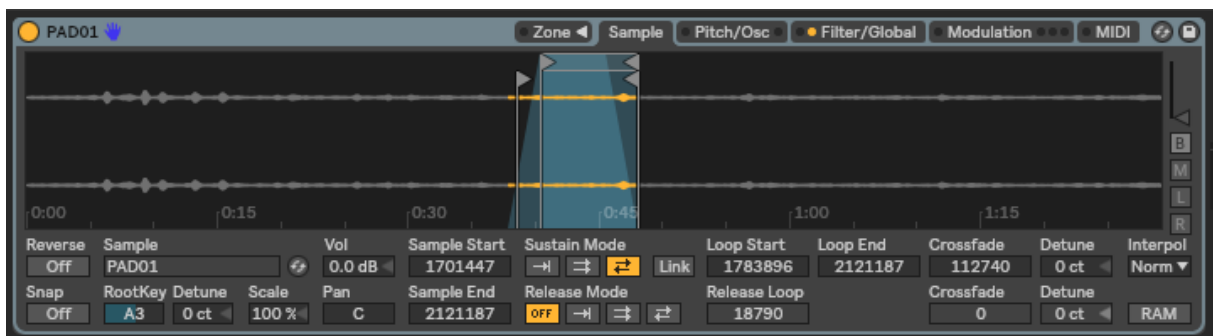
Slika 3. 1: Abletonov Arrangement view

Jedan dio zvukovnih zapisa odlučila sam koristiti kao pozadinu za moje skladbe, kao što je zvuk kiše. Početak njihove obrade kretao je sa njihovim učitavanjem na audio kanal. Tu bih preslušala zapis, izrezala šumove i spojila dijelove sa kojima sam bila zadovoljna u jednu cjelinu, na način da se izrezi ne primijete. Zatim sam dodavala razne Abletonove zvučne efekte prema osjećaju i doživljaju kojeg sam htjela postići (odjek, jeka, rezonator, kompresor, ekvilajzer, glasnoća). Kada sam bila zadovoljna sa zvukom, ostavila bih ga na miru i krenula sa obradom zvukova koji su služili kao daljnja ispuna ambijenta.

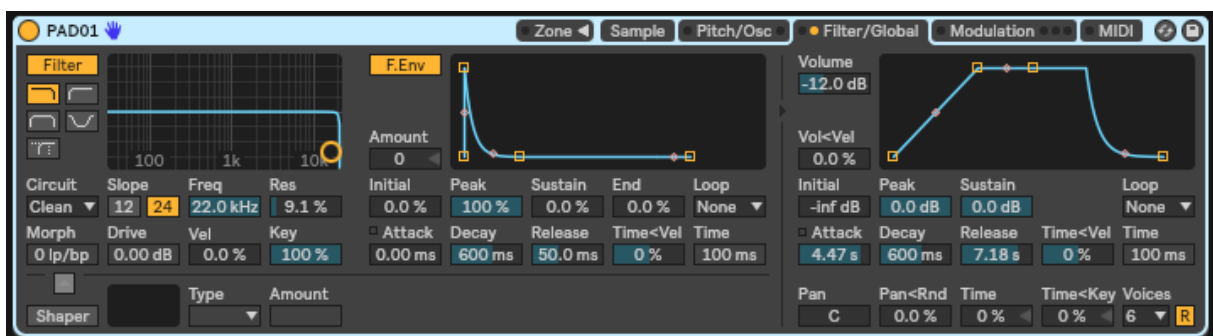

Slika 3. 2: Izgled Abletonovih primjenjenih zvukovnih efekata

Sljedeću skupinu zvukovnih zapisa (kao što je zvuk vjetra, zrikavaca, šume) odredila sam za obradu koja se mogla koristiti u MIDI kanalu. Prvi dio procesa je isti kao i za prošlu skupinu, a kada sam bila zadovoljna sa zvukom, na njega bih stavila set od tri do četiri ekvilajzera kojima je frekvencija 440 Hz bila namjerno naglašena. Tako bi dobila određenu frekvenciju tona A4 u notnoj ljestvici koja bi proizlazila iz samog zvuka radi seta ekvilajzera. Takav zvuk bih izvezla i ponovo uvezla u Abletonov instrument Sampler, koji služi za pohranjivanje i snimanje zvukova i glazbe u digitalnom obliku. Prvo bih u njegovom „sample” prozoru odredila temeljni ton kao A4, što je istaknuta frekvencija prethodno obrađenog zvučnog zapisa, te mi je taj cijeli postupak omogućio ispravno sviranje u daljnjem postupku, jer će sve frekvencije tonova biti u ispravnim intervalima. Dalje sam odredila dio zapisa kojeg sam stavila u „loop”, to jest, u ponavljajuću petlju, jer nisam htjela da se zapis odjednom prekine pri sviranju dužih tonova, time su određeni točan početak i kraj te petlje. Također sam namjestila način ponavljanja s lijeva na desno i obrnuto, kako se ne bi dogodili neobični isjecci zvuka prilikom ponavljanja, te sam mu dodijelila i crossfade, koji čini da se petlja mirno stišava prilikom prestanka reproduciranja (Slika 3.3). Zatim sam u prozoru Filter/Global odredila duljinu attacka i releasea i frekvencijski raspon (Slika 3.4). Kada sam bila zadovoljna sa sa zvukom nakon obrade sa parametrima Samplera, u kanal sam dodala Ableton efekte (odjek, jeka, kompresor, ekvilajzer, glasnoća).

Slika 3. 3: Instrument Sampler sa prikazom učitano zvuka na kojem je primjenjen loop

Slika 3. 4: Prikaz „Filter/Global“ prozora u Sampleru

Nakon toga sam koristila Sampler kao instrument i putem svojeg MIDI kontrolera bih snimila razne tonove i akorde koje bih uvrstila u kompoziciju ili bih pak koristila njega kao izvor zvukova i šumova (npr. cvrkut ptica) koje sam povremeno, nasumično i intuitivno koristila kao ispunu prostora.

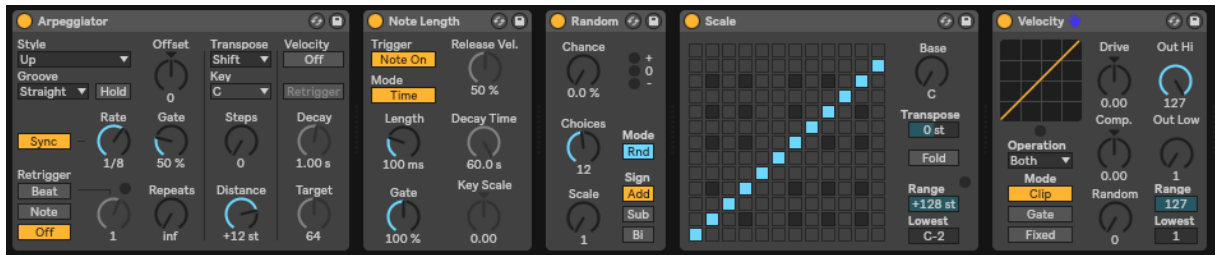
Jedan od korištenih instrumenata je i Wavetable, Abletonov izrazito fleksibilan sintisajzer baziran na dva oscilatora (Slika 3.5). Njega sam koristila pri kreiranju dodatnih melodijskih linija ili pri dodavanju dubokih zvukova koji su služili za ispunu skladbe, kao ton uzemljenja. Pri dizajniranju željenog zvuka koristila sam se njegovim parametrima i funkcijama koji se odnose na njegovo modeliranje (oblik zvučnog vala, ekvilajzer odnosno „frequency”, vrijeme attacka, vrijeme releasea, unison, dodavanje bas frekvencije, LFO). U tom procesu mi je pomogla i njegova matrica u kojoj se svaki parametar može povezati sa bilo kojim drugim. Primjerice, LFO sam u pravilu spajala sa oblikom zvučnog vala, tako da sviranjem nije isti cijelo vrijeme, već fluktuirala između dvije krajnosti, prethodno određene LFO valom i dodatno manipulirane količinom koju odredimo u samom matriksu. Kada sam bila zadovoljna sa zvukom unutar Wavetable instrumenta, dalje sam ga obradila sa Abletonovim efektima (odjek, jeka, kompresor, ekvilajzer, glasnoća, phaser) te sam se u snimanju koristila njime kao instrumentom služeći se MIDI kontrolerom.

Slika 3. 5: Abletonov digitalni sintisajzer Wavetable

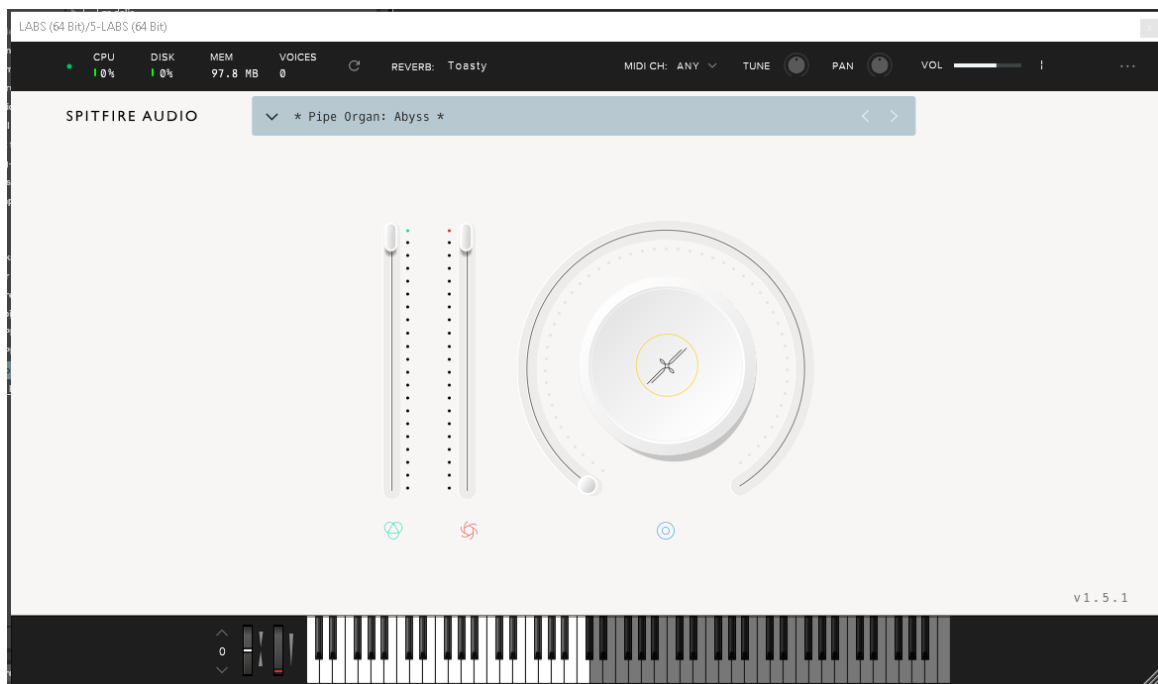
Jedna iznimka pri upotrebi tog instrumenta je u jednoj skladbi po uzoru na State Azurea. Ideja te skladbe je bio stvoriti nasumično generirane glavne melodije sa intuitivno napravljenim bas dionicama, te su svi zvukovi napravljeni putem Wavetablea. U MIDI kanale namijenjene za glavne melodije dodani su Arpeggiator, duljina note, nasumičnost, zadana ljestvica i brzina note koju program čita kao brzinu udarene note u stvarnom instrumentu kao digitalni efekt (Slika 3.6). Pri snimanju uz pomoć MIDI instrumenta mijenjala sam te parametre, nasumično i neprestano (uz iznimku notne ljestvice jer sam htjela da tonovi budu harmonični), tako da i zvuk koji izlazi zvuči kao svojevrsna ambijentalna dionica. U bas dionice sam intervenirala

jedino povremenim mijenjanjem oblika zvučnog vala. Tako dobivena skladba je moj izraz digitalne, generirane ambijentalne glazbe.

Slika 3. 6: Iskorišteni MIDI efekti

U situacijama kada nisam mogla kreirati željeni zvuk ili nisam bila u mogućnosti snimiti željenu melodiju na instrumentu, poslužila sam se Spitfireovim plug-inom LABS. To je baza prethodno snimljenih i obrađenih zvukova u MIDI formatu tako da se učitavanjem u MIDI kanal može digitalno manipulirati frekvencijama, koje se nalaze unutar prethodno određenog intervala, te ostalim parametrima, tako i svirati kao instrument. Baze koje sam iskoristila u ovom radu bila je Soft Piano, koja sadrži zvukove klavira, te Choir, virtualni zbor.

Slika 3. 7: Sučelje LABS plug-ina

Kombinirajući Sampler, Wavetable i LABS pokušala sam dočarati razne ambijente koji su me podsjećali na opuštenost, spontanost i optimizam. U svakoj skladbi se nalazi barem jedan zvuk iz prirode, izuzevši posebnu skladbu koja je napravljena isključivo sa Wavetable-om. Ovisno o karakteru tog zvuka, ponašao se ili kao baza cijele skladbe ili kao povremeni zvuk koji se pojavljuje tijekom reprodukcije. Uz to su nadodani ostali instrumenti kao pratnja ili melodije vodilje, iako između njih nema izrazito jasne distinkcije. Krajnji aranžman bio je vođen jednostavnošću – nema previše kanala, nema kompliciranih ili strukturiranih zvukova, iako nije ni to kriv pristup prema ambijentalnoj glazbi. Veću koncentraciju pridodala sam ponavljajućim teksturama i osjećaju kojeg one proizvode. Rasporedila sam sve kanale svake skladbe i po horizontu, tako da slušatelj dobije veći dojam prostornosti skladbi. Nakon kreiranja zvukova u pojedinim kanalima, njihovom prilagođavanju, sinkroniziranju i razmještanju, otvorila sam Automation view. On mi je omogućio prikaz svih parametara po svim instrumentima i svim efektima na svakom kanalu, te sam ovdje napravila zadnje modulacije skladbi po vremenskoj lenti (glasnoća, panning).

Na kraju, kada sam bila zadovoljna sa tijekom, tonom, zvukom i generalnim osjećajem svojih skladbi, izvezla sam ih u WAVE i MP3 formatu pri 48000 Hz, 16 bita. Brzina skladbi kreće se od 70 do 130 BPM.

3.2. Kanal B - pozitivne vijesti

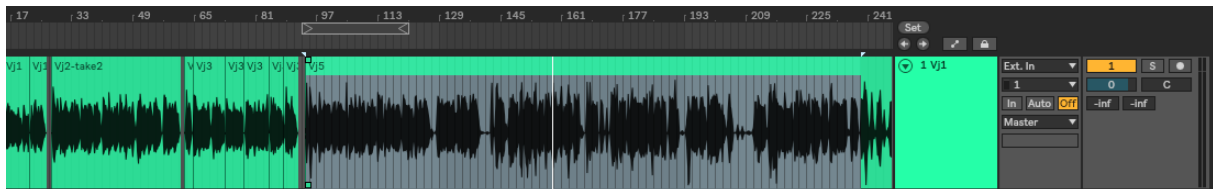
Pozitivne vijesti bile su veoma izazovne, jer je zapravo veliki dio procesa bilo istraživanje i traženje pozitivnih članaka iz što više pouzdanih izvora. U početku je bilo potrebno uopće pronaći izvore i shvatiti način na koji ih treba tražiti, no kada sam naišla na dobre tragove, oni su me doveli i do ostalih dobrih izvora. Prepreka na koju sam naišla bila je samo izvlačenje pozitivnih članaka. Morala sam dobro razmisliti o tome što ljudi percipiraju kao pozitivno, kojih tema bih se trebala kloniti (one su uglavnom bile političke prirode), te sam uzeti uzorak testirala na ljudima iz svoje okolina prema njihovim reakcijama. Također sam razmotrila opciju dodavanja dobrih savjeta u koktel vijesti, što sam na kraju i napravila – ipak su i globalne vijesti davale savjete, pogotovo u zadnjih dvije godine o tome gdje se treba kretati, kako ponašati i koga izbjegavati, zašto ne bih i ja?

Sljedeći dio procesa bio je prevođenje, uređivanje, ponekad i pojednostavljivanje članaka kako bi ih se lakše razumjelo i kako ne bi došlo do nepotrebnog pretrpavanja informacijama, što sam svakako htjela izbjeći. Vodila sam se formom 5W, to jest odgovaranjem na pitanja: Tko? Što? Zašto? Gdje? Kada? Pokušala sam što jasnije, kraće i jednostavnije formulirati

rečenice kako vijest ne bi bila preduga i time zamorila slušatelja, a ponegdje sam uvrstila i humorističnu rečenicu, kao sredstvo koje pridonosi osjećaju pozitivnosti.

Nakon toga sam tekstove predala osobi koju sam zadužila kao radijski glas u ovome projektu. Osobi sam objasnila kako i na koji način želim da interpretira tekstove te je ona u posebnoj zatvorenoj sobi snimila reportaže na Samsungu A53. Preslušavajući zapise sam određivala koji se trebaju ponovno snimiti, objasnivši dodatno što se treba promijeniti u interpretaciji.

Kada sam bila zadovoljna sa svim sirovim zvučnim zapisima, prenijela sam ih u Ableton, na audio kanal. Prvo sam trebala isključiti Warp unutar samog isječka, kako ga program ne bi prilagođavao zadanoj brzini. Onda sam iznova preslušavala zvučne zapise, rezala nepotrebne dijelove i prema svojoj procjeni dodavala Abletonove efekte (De-esser, kompresor, Gate, ekvilajzer, visina tona, odjek). Oni su mi poslužili za eliminiranje nepotrebnih šumova, popravljjanje šuma koji se pojavljuje pri izgovoru slova s, ž, š i p, podešavanje tona glasa, dodavanje blagog odjeka da snimka ne zvuči dvodimenzionalno. Također sam rezala snimke na dijelovima gdje mi se učinilo da je prevelika pauza ili pak šum koji se čuje dok je stanka u tijeku. Zatim sam te snimke longitudinalno poredala, tako da vijesti idu jedna za drugom. Između reportaža sam ostavljala par sekundi prostora kako bi bilo jasnije da se tu nalazi razmak između dvije različite priče.

Slika 3. 8: Uređivanje zvučnog zapisa u audio kanalu

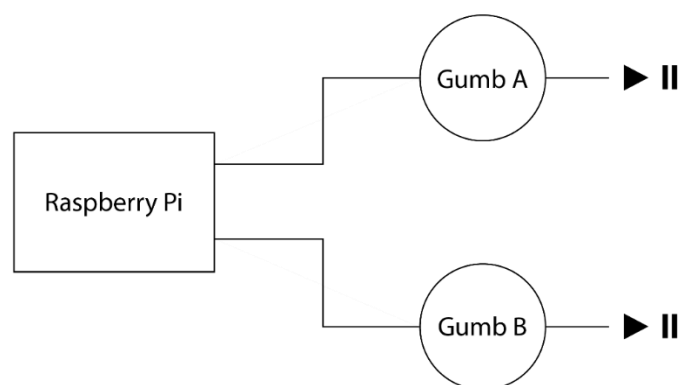
Na kraju, kada sam bila zadovoljna sa tijekom, tonom, glasom i zvukom, izvezla sam zapis u WAVE i MP3 formatu na 48000 Hz, 16 bita.

4. Dizajn i tehnološki koncept uređaja

Od ovog trenutka ulazimo u dio rada koji je konceptualan, te bi do realizacije vjerojatno prošao kroz još promjena. Zahtijevao bi suradnju sa programerom i tehničarom specijaliziranim za spajanje električnih uređaja kao mobitela, tableta i sličnih aparata.

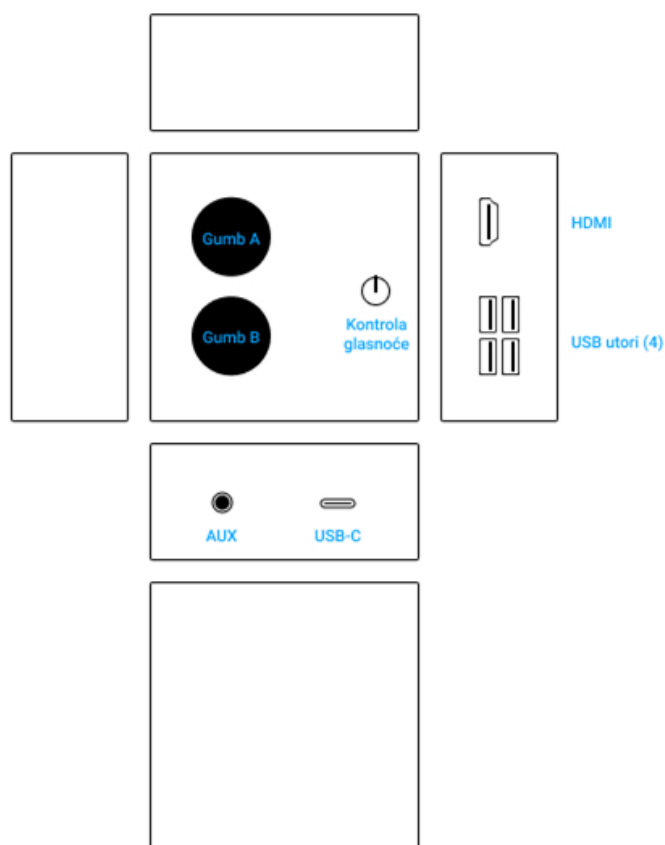
U prethodnom poglavlju navela sam da bi pri realizaciji ovog koncepta bilo potrebno sjediniti dva zamišljena kanala u jednom uređaju. Uređaj bi se mogao koristiti individualno ili izložiti u sklopu neke manifestacije, izložbe ili sličnog događaja, u određenim uvjetima. Također, taj uređaj se mora moći povezati i sa vizualnim kanalima radi veće multimedijalnosti upotrebe, iako nije strogo potrebno. Način na koji sam zamislila sam uređaj morao je podrazumijevati fizičko odvajanje od mobilnih uređaja, jer imaju veliku potenciju za ometanje toka misli raznim vibracijama, naglim zvukovima i povezanosti sa vanjskim svijetom. Za početak, htjela sam da to bude jednostavan uređaj, kojem je temelj sustav mali kompjuterski sustav Raspberry Pi 3 (ili više). Raspberry Pi bi se povezao sa dva gumba, kojima je funkcija reprodukcija prethodno napravljenih audio sadržaja. Jednim pritiskom na gumb sadržaj se pokreće, a ponovnim pritiskom sadržaj se zaustavlja. Svaki gumb predstavlja jedan kanal, gumb A služi za reprodukciju ambijentalne glazbe, dok gumb B služi za reprodukciju pozitivnih informacijskih sadržaja.

Funkcije reprodukcije i zaustavljanja ne bi djelovale na klasičan način, tako da se sadržaj iznenadno pokreće i zaustavlja. One bi bile isprogramirane na način da se postupnim pojačavanjem ili stišavanjem zvuka dolazi do željene funkcije. Takav dizajn zvuka bi na nježniji način omogućavao tranziciju iz stvarnog svijeta u multimedijско sklониšte i obrnuto.

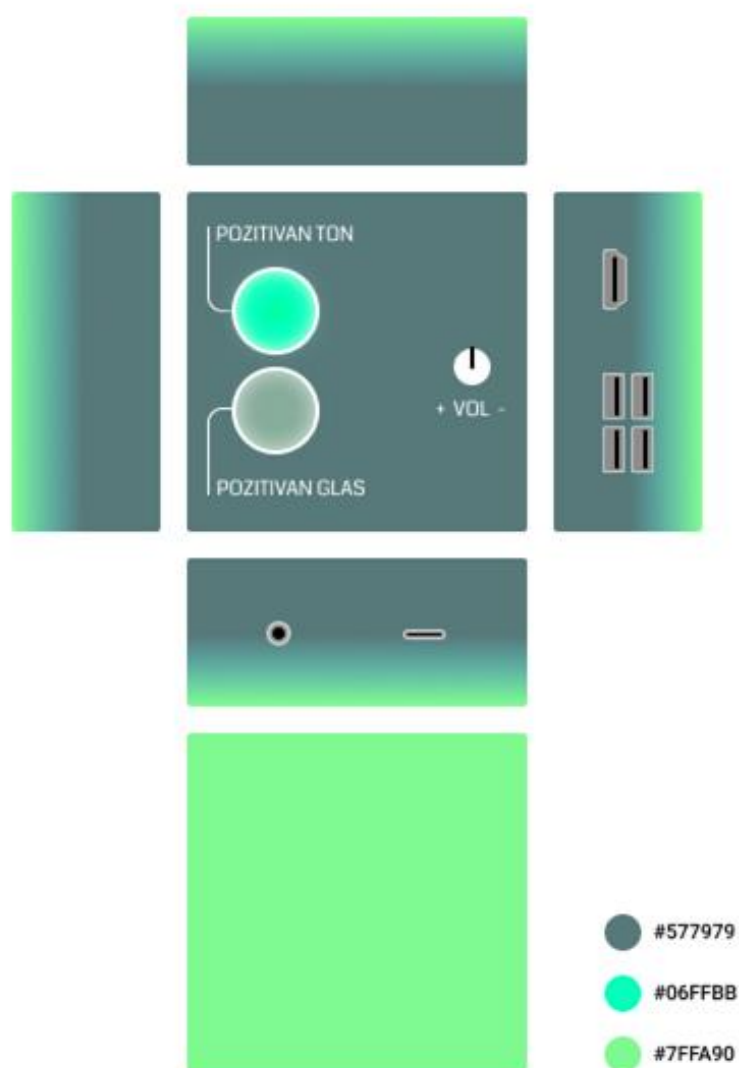
Slika 4. 1: Shematski prikaz osnovnog spoja uređaja i funkcija gumbiju

Sljedeći korak bio je dodavanje funkcije manipulacije glasnoće zvuka, koji bi utjecao na oba kanala. Također su uzeti u obzir razni ulazi i izlazni kanali koji bi bili korisni za kompletno i pravilno funkcioniranje uređaja. Ovdje bi se našao AUX kanal radi spajanja sa zvučnicima ili slušalicama. Također bih dodala HDMI kanal koji se može povezivati sa računalom ili svjetlosnim sustavom, a svakako bi postojala barem tri do četiri USB utora radi komunikacije sa Raspberry Pi sustavom koji je srce funkcionalnosti. Kao napajanje se može koristiti USB-C utor. U njega bi bio uvršten i maleni internet prijemnik kako bi uređivač sadržaja mogao osvježavati sadržaj preko baze informacija određene sa programerom, a da fizički ne bi trebao dolaziti na mjesto gdje se i sam uređaj nalazi. Koncept uređaja odlučila sam napraviti u Figma, radi brzine i jednostavnosti rada koju ona omogućuje, te radi njene vektorske baze koja je idealna pri kreiranju preciznih formi.

Slika 4. 2: Shematski prikaz rasporeda funkcija i kontrola na uređaju

Na slici prikazanom konceptu sam zatim odredila i kreirala dizajn. Htjela sam da je većina funkcija jasna osobi koja prvi put dolazi u kontakt sa uređajem, tako da nisam komplicirala ideju po pogledu boja i tekstura uređaja te rasporeda i veličina kontrola, a tekstom i grafikama htjela sam učiniti još više jasnim funkcije kontrola. Odabrane boje su imale veze sa tonovima plave ili zelene, jer su inspirirane prirodom i većina ljudi ih psihološki povezuje sa mirom, veseljem ili harmonijom [15].

Slika 4. 3: Osnovni koncept dizajna uređaja i primjenjene boje

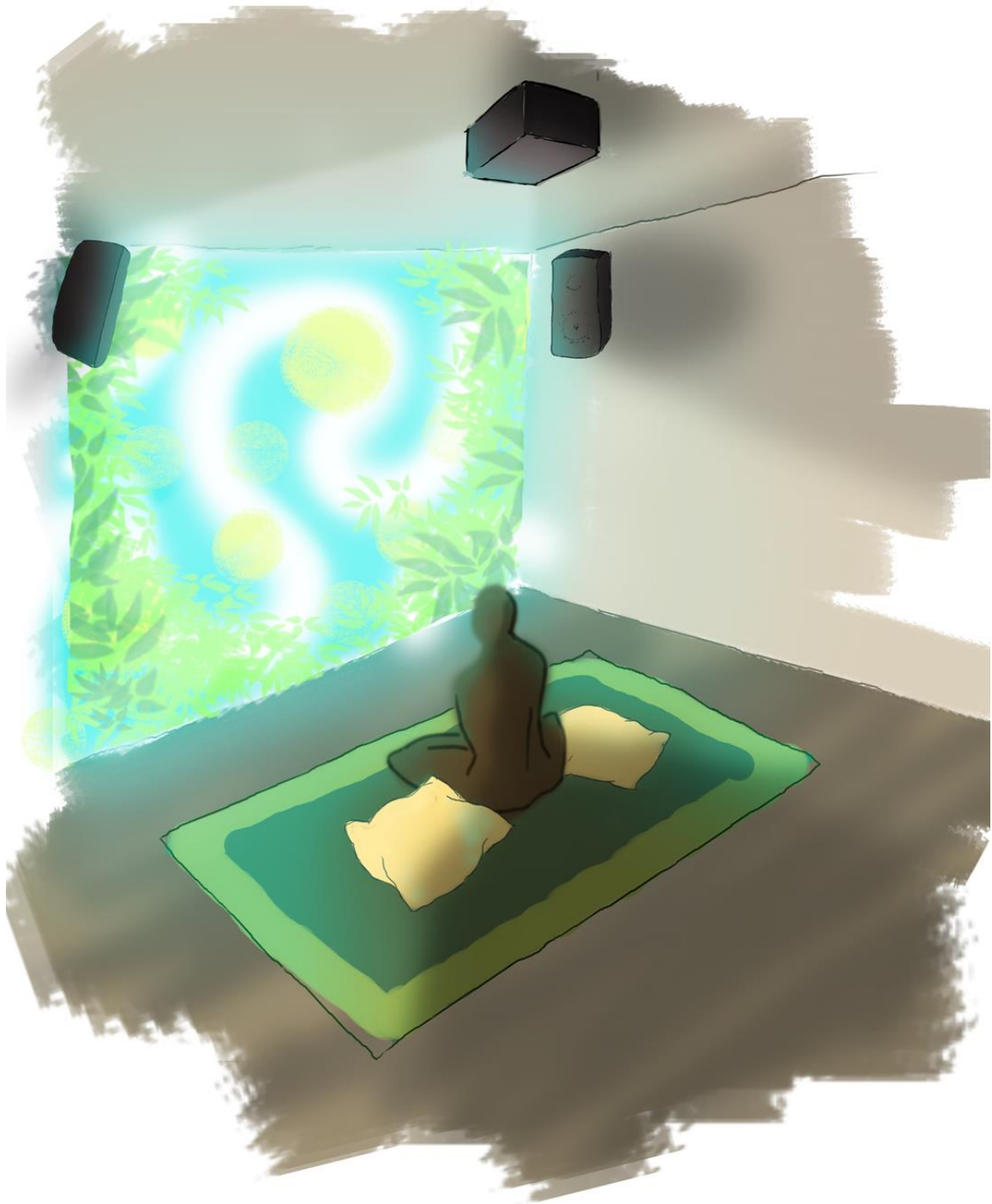
5. Primjena uređaja sa vizualnim medijima

Vizualni koncept rada nije obavezni dodatak uređaju, ali u kombinaciji sa zvukovnim aspektima bi pridonosio miru i mentalnoj meditaciji koja je željeni efekt. U ovom poglavlju ću dati dva prijedloga upotrebe uređaja sa vizualnim medijima, ali, naravno, nije definitivno i finalno, već otvoreno za nove prijedloge, daljnje interpretacije.

Prva ideja korištenje je programa TouchDesigner u kombinaciji sa uređajem. TouchDesigner, vizualno programersko okruženje, program je koji „može spojiti sve sa svime”, vodeći se idejom da je u digitalnom svijetu svaki medij informacija koja se može spojiti sa nečime. Njegova funkcija koja me privukla je njegovo korištenje pri projekcijama na zgrade, u raznim prostorima i na raznim površinama, specifično – situacije koje su zahtjevale vizualni medij koji je u stanju pratiti parametre glazbe. Tako bih u programu osmislila umirujuće, apstraktne vizualne priče koje bi se jednako mirno kretale po tome kako glazba diktira njoj. U toj situaciji bi se uređaj spajao i na odgovarajući projektor koji bi prenosio podatke iz TouchDesignera na odgovarajuću površinu.

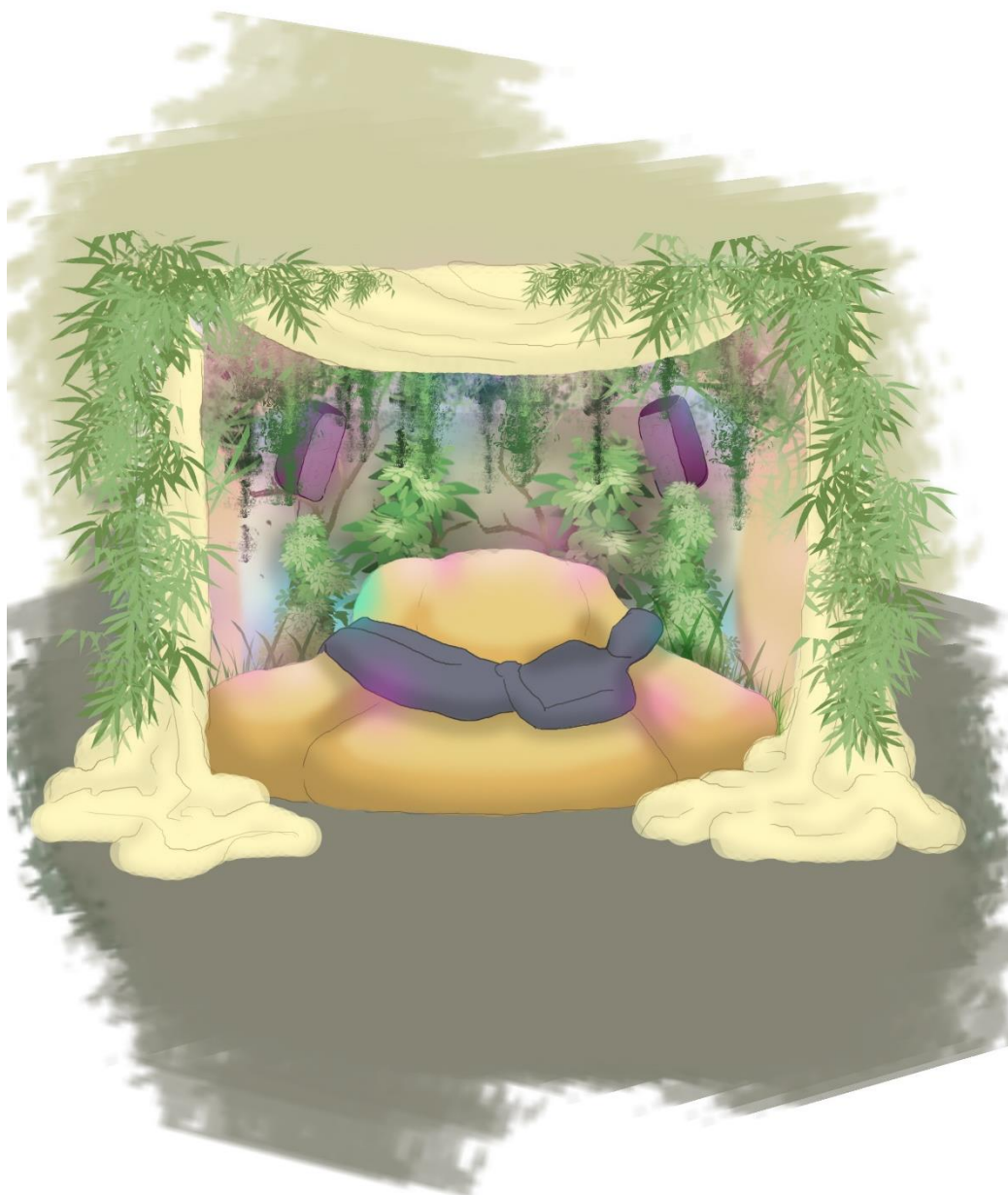
U zamišljenoj, jednostavnijoj situaciji broj 1, mogli bi povezati uređaj na jednostavniji projektor, te u sklopu instalacije osmislili udobno fizičko okruženje, kao što je mekani tepih sa par većih jastuka po podu. Osoba bi se mogla opustiti u fizičkom obliku, slušati umirujuću glazbu ili pozitivne vijesti te promatrati vizuale u 2D projekciji ispred njega.

Zamišljena situacija broj 2 zahtjeva napredniji projektor, koji je u mogućnosti osvijetliti sve smjerove oko sebe. Ovdje možemo zadržati isto okruženje, no također, pojedinac ima priliku za veće fizičko opuštanje bez gubljenja vizualnih benefita.

Slika 5. 1: Konceptualna skica postava u kombinaciji sa projektorom

Druga ideja bila bi kombinacija uređaja sa vizualnom instalacijom. Ona bi se sastojala od konstrukcije koja bi povezivala razne komponente u jedan fizički objekt, to jest prostor koji bi simbolizirao mir. Taj prostor bi sadržavao mekano sjedište (može biti jednostavna sofa, puno velikih jastuka na jednom mjestu, velika vreća napunjena stiroporom...) okruženo drvenom konstrukcijom. Na toj konstrukciji su organizirana dva zvučnika u stereo načinu, naš uređaj, LED lampe programirane u uređaju na način da blago izmjenjuju boje tijekom reprodukcije zvukovnih sadržaja. „Daj m³i mira“ bio bi okružen i biljnim motivima, obojanim panelima i tekstilima u zemljanim bojama koji bi bili referenca na prirodni ambijent.

Slika 5. 2: Konceptualna skica postava u kombinaciji sa instalacijom

6. Završna riječ

Događaji u svijetu trenutno se čine nestabilnima, crnima i neizvjesnima, te se mnogo ljudi sve više pita u kvalitetu naše sutrašnjice kao vrste. Iako bivamo sve više izloženi negativnim informacijama koje dolaze do nas iz svih kutaka svijeta, moramo napraviti protutežu, svojevrsni balans takvom pritoku. To ispravljanje se može voditi pozitivnim izvorima vijesti, fenomenu koji sve više dobiva krila te se sve više priznaju pozitivni efekti koje one mogu uzrokovati u čovjeku, dokle god ne služe za bijeg iz stvarnosti. S druge strane, muzika u svojoj umjetničkoj, ali i terapijskoj formi može pridonijeti stvaranju sigurnosnih mreža unutar nas samih, koje nam daju snage za nove bitke.

Ne možemo računati da će se svijet uskoro promijeniti na bolje ili živjeti u nadi da ćemo jednog skorog dana živjeti u utopiji, ali ne možemo živjeti niti u neprestanoj brizi i stresu. Potreban je rad pojedinaca i malih skupina ljudi unutar zajednica koji bi pridonosio pozitivnijim pogledima na neposredan život, društvo i svijet oko sebe. Suradnjom ljudi između više interdisciplinarnih područja možemo doći do interesantnih inovacija i rezultata, koji u najgorem slučaju, mogu poslužiti kao točke utočišta unutar bliske okoline. Kroz ovaj rad htjela sam predstaviti jedno takvo rješenje, kroz svoje područje rada koje se isprepliće sa drugim područjima rada, znanosti i praksi.

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Hana Mlad (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Daj u³i uira (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Hana Mlad
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Hana Mlad (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Daj u³i uira (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Hana Mlad
(vlastoručni potpis)

7. Literatura

Knjige:

[10] Hans Jenny – Cymatics, A Study of Wave Phenomena and Vibration; *a complete compilation of the original two volumes by Hans Jenny* (Volume 1, 1967.; Volume 2, 1974.)

Internetski izvori:

- [1] https://en.wikipedia.org/wiki/Ambient_music (pristupljeno 8.7.2022.)
- [2] <https://www.stereofox.com/articles/ambient-music-explained/> (pristupljeno 1.7.2022.)
- [3] <https://www.allmusic.com/artist/brian-eno-mn0000617196/biography> (pristupljeno 1.7.2022.)
- [4] https://en.wikipedia.org/wiki/Brian_Eno (pristupljeno 2.7.2022.)
- [5] <https://reverbmachine.com/blog/deconstructing-brian-eno-music-for-airports/> (pristupljeno 2.7.2022.)
- [6] <https://mindworks.org/blog/meaning-and-function-of-the-meditation-bell/> (pristupljeno 10.7.2022.)
- [7] <https://www.mentalfloss.com/article/28274/muzak-history-background-story-background-music> (pristupljeno 8.7.2022.)
- [8] <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1281386/> (pristupljeno 11.5.2022.)
- [11] <https://www.webmd.com/balance/what-are-binaural-beats> (pristupljeno 11.5.2022.)
- [12] <https://www.fnu.edu/benefits-studying-music/> (pristupljeno 19.6.2022.)
- [13] <https://www.openculture.com/2019/07/the-therapeutic-benefits-of-ambient-music.html> (pristupljeno 19.6.2022.)
- [14] <https://en.wikipedia.org/wiki/News> (pristupljeno 15.7.2022.)
- [15] <https://www.bbc.com/future/article/20140728-why-is-all-the-news-bad> (pristupljeno 15.7.2022.)
- [16] <https://www.nytimes.com/2020/04/14/style/good-news-coronavirus.html> (pristupljeno 15.7.2022.)

- [17] <https://www.theglobeandmail.com/opinion/article-why-dont-more-people-trust-the-news/> (pristupljeno 15.7.2022.)
- [18] <https://www.axios.com/2022/07/12/news-media-readership-ratings-2022> (pristupljeno 19.7.2022.)
- [20] <https://www.happiness.com/magazine/inspiration-spirituality/can-feel-good-news-make-us-happier/> (pristupljeno 19.7.2022.)
- [21] <https://www.reachtoteachrecruiting.com/blog/rewards-more-important-than-punishments> (pristupljeno 12.8.2022.)
- [22] <https://www.goodnewsnetwork.org/proven-health-benefits-of-positive-news/> (pristupljeno 18.7.2022.)
- [23] <https://www.colorpsychology.org> (pristupljeno 16.8.2022.)

Seminarski radovi:

- [9] Katija Ivančić – Terapija zvukom, Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet, 2021
- [19] Kathy Ensor – The Partisan Delivery of News: A Content Analysis of CNN and FOX, Johnson & Wales University, College of Arts & Sciences, 2018.

8. Popis slika

Slika 2. 1: Brian Eno	4
Slika 2. 2: Enov grafički notni zapis	6
Slika 2. 3: Studijski postav glazbenika State Azure	7
Slika 2. 4: Čestice pijeska na metalnoj ploči nakon izloženosti vibracijama.....	9
Slika 2. 5: Naslovnica stranice „Good News Network“	13
Slika 2. 6: Naslovnica stranice „Positive News“	14
Slika 3. 1: Abletonov Arrangement view	18
Slika 3. 2: Izgled Abletonovih primjenjenih zvukovnih efekata.....	18
Slika 3. 3: Instrument Sampler sa prikazom učitano zvuka na kojem je primjenjen loop	19
Slika 3. 4: Prikaz „Filter/Global“ prozora u Sampleru.....	19
Slika 3. 5: Abletonov digitalni sintisajzer Wavetable	20
Slika 3. 6: Iskorišteni MIDI efekti	21
Slika 3. 7: Sučelje LABS plug-ina	21
Slika 3. 8: Uređivanje zvukovnog zapisa u audio kanalu	23
Slika 4. 1: Shematski prikaz osnovnog spoja uređaja i funkcija gumbiju.....	24
Slika 4. 2: Shematski prikaz rasporeda funkcija i kontrola na uređaju	25
Slika 4. 3: Osnovni koncept dizajna uređaja i primjenjene boje	26
Slika 5. 1: Konceptualna skica postava u kombinaciji sa projektorom.....	28
Slika 5. 2: Konceptualna skica postava u kombinaciji sa instalacijom	29